

KESKUSPUISTO 2060

Keskuspuiston maankäyttötarkastelu

15.2.2024

Espoon kaupunki
Kaupunkisuunnittelukeskus
PL 43
02070 ESPOON KAUPUNKI

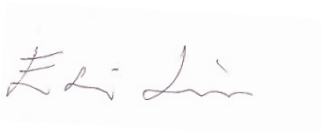
Tekijät:
Iho, Heini-Sofia (8/2023 saakka)
Inkiläinen, Elina (8/2023 lähtien)

Esipuhe

Espoon yleiskaava 2060 tavoitteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 13.3.2023. Kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä on laadittu erillisselvityksiä useista teemoista, kuten elinkeinoista, kaupasta ja luontoarvoista. Kaikkien tehtyjen selvitysten, analyysien sekä vaikutusten arvioinnin tarkoitus on tukea ja havainnollistaa kaavan ratkaisua. Tieto on tarkoitettu kaikille osallisille, päätöksentekijöille ja suunnittelijoille.

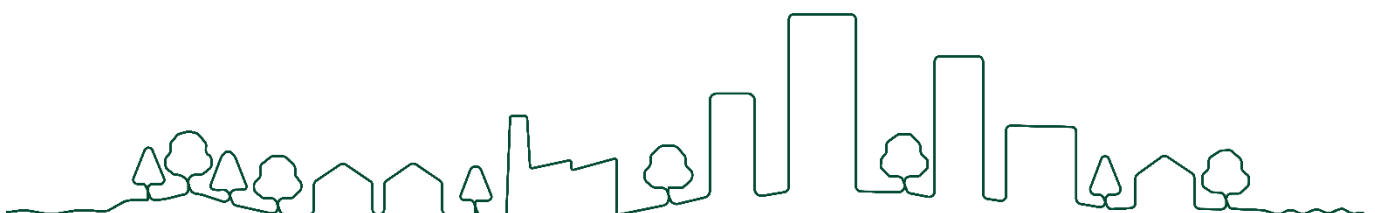
Keskuspuiston maankäyttötarkastelussa on syvennytty Etelä-Espoon merkittävimmän virkistysalueen taustoihin, rooliin osana kaupungin viheralueverkostoa sekä mahdollisiin tuleviin kehityskulkuihin. Väestöennusteiden perusteella Keskuspuiston merkitys lähialueiden asukkaiden virkistysalueena kasvaa tulevaisuudessa huomattavasti. Tämän työn tarkoituksena on tarkastella Keskuspuiston laajentamisen mahdollisuuksia sekä osoittaa alueelle yleiskaavatasoiset kehittämisperiaatteet, jotka turvaavat alueen arvoja. Maankäyttötarkastelu toimii syötteenä Espoon yleiskaava 2060 -työlle.

Toivon teille kiinnostavia lukuhetkiä tämän selvityksen parissa!

Essi Leino

yleiskaavapäällikkö

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Keskuspuiston maankäyttötarkastelun lähtökohdat	1
2.1	Tarkastelualueen sijainti	1
2.2	Keskuspuiston maankäyttötarkastelun tavoitteet	2
2.3	Maankäyttötarkastelun keskeiset lähtötiedot	3
2.3.1	Katsaus menneisyyteen – alueen muotoutuminen Keskuspuistoksi	3
2.3.2	Kaavatilanne 2023	4
2.3.3	Espoo-tarina.....	6
2.3.4	Luonto- ja virkistysarvot, ekologinen verkosto	7
2.3.5	Saapuminen Keskuspuistoon	9
2.3.6	Väestöennuste vuoteen 2060.....	10
2.3.7	Kulttuurimaisema	10
2.3.8	Maanomistus ja rakennettavuus.....	12
2.3.9	Ympäristöhäiriöt	12
3	Keskuspuisto 2060	13
3.1	Keskuspuiston määritelmä vuonna 2060	13
3.2	Keskuspuisto 2060 – ratkaisu kartalla	13
3.3	Keskuspuiston mahdolliset laajenemissuunnat	15
3.4	Keskuspuisto osana liikkumisen ja liikenteen verkostoja	18
3.5	Keskuspuisto suhteessa kulttuuriympäristöihin	20
3.6	Hautausmaa	20
4	Prosessi ja yhteistyö sidosryhmien kanssa	20
5	Yhteenveto ja johtopäätökset	21
6	Lähteet	22
Liitteet	23	
	Liite 1. Valtuustoaloite Keskuspuiston laajentamisesta	23
	Liite 2. Keskeiset työpajat, osallistuneet	24
	Liite 3. Voimassa olevien yleiskaavojen yhdistelmä	26
	Liite 4. Keskuspuiston ja Henttaan osayleiskaavat	27
	Liite 5. Maankäyttötarkastelua laadittaessa vireillä olleet asemakaavat	29
	Liite 6. Virkistysvisiot	30
	Liite 7. Pyöräilyreitit	32
	Liite 8. Keskuspuiston maankäyttö 2060 ja kohdekuvakset virkistysalueille	33
	Liite 9. Ulkoilureitit ja katuverkosto	39

1 Johdanto

Keskuspuiston maankäyttötarkastelussa syvennyttään laajaan yhtenäiseen virkistysalueeseen, joka sijaitsee keskellä Espoon kaupunkirakennetta rajautuen pääosin Vanttilaan, Latokaskeen, Suurpeltoon ja Kaupunginkallioon ja näiden lähivirkistysalueisiin. Työssä selvitetään Keskuspuiston maankäytön tilanne ja sen kehittämismahdollisuudet, erityisesti virkistys- ja luontoarvojen näkökulmasta. Osana maankäyttötarkastelun laatimista on koostettu aluetta koskevia selvityksiä ja tietoa. Työn yhteydessä on tunnistettu myös uusia selvitystarpeita, kuten tarve arkeologiselle inventoinnille.

Maankäyttötarkastelun lähtökohtana ovat voimassa olevat maakuntakaava ja yleiskaavat, mutta myös tuoreet selvitykset, kuten Espoonlahden ja Matinkylän virkistysvisiot. Keskuspuiston maankäyttötarkastelun laatimisen käynnistymiseen vaikuttivat tehdyt kaupunginvaltuuston aloitteet, joilla on ollut myös vaikutusta selvitystyön tavoitteisiin kuten: *"Valtuusto toivoo, että Keskuspuistoon rajautuvia ja siihen suoraan toiminnallisesti tai ekologisesti liittyviä virkistykseen asemakaavoitettuja tai suojeluun varattuja alueita tarkastellaan ja selvitetään niiden liittämistä osaksi Keskuspuistoa."* (Liite 1)

Maankäyttötarkastelu-nimitystä käytetään Espoossa yleiskaavatasoisista selvityksistä, joissa maankäytön mahdollisuuksia tarkastellaan asemakaavaa laajemmin ja tarkastelutarkkuus on huomattavasti karkeampi kuin asemakaavoissa. Maankäyttötarkastelu toimii taustaselvityksenä Espoon yleiskaava 2060 -työlle.

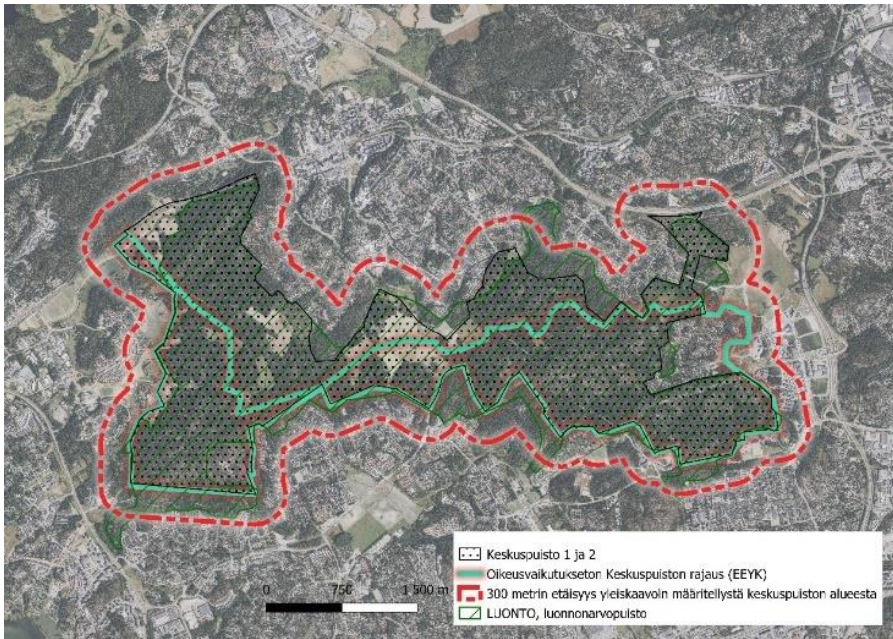
Maankäyttötarkastelun tavoitevuosi on 2060. Selvityksessä lähtökohtana on alueen säilyminen pääasiassa virkistyskäytössä. Selvityksessä tunnistetaan alueen luontoarvot ja lisäksi osoitetaan mahdollisuudet alueen saavutettavuuden ja alueella liikkumisen parantamiseen. Alueen laajuus on esitetty muun muassa asemakaavatilanteeseen sekä virkistykseen kehittämiseen peilaten. Maankäyttötarkastelu on laadittu kaupunkisuunnittelukeskuksen omana työnä.

2 Keskuspuiston maankäyttötarkastelun lähtökohdat

2.1 Tarkastelualueen sijainti

Tarkastelualue kattaa Keskuspuisto I-II osayleiskaavojen sekä Espoon eteläosien yleiskaavassa ohjeellisesti rajatun Keskuspuiston alueen. Yleiskaavoissa määritellyn alueen keskiosan lisäksi tarkasteltavaan alueeseen sisältyy vuonna 2021 Luonnonsuojelun toimenpiteet-projektissa (LuonTo-työ) luonnonarvopuistoksi esitetty alue ja asemakaavoin virkistysalueeksi osoitettuja alueita Keskuspuiston reuna-alueilta (kuva 1).

Tarkasteltavan alueen rajaus on tarkentunut työn edetessä.

Kuva 1. Tarkasteltavan alueen (punainen katkoviiva) viitteellinen sijainti kaupunkirakenteessa projektin alkaessa vuonna 2022. Taustalla HSY:n ortokartta (2021).

2.2 Keskuspuiston maankäyttötarkastelun tavoitteet

Keskuspuiston maankäyttötarkastelun laatimiseksi on asetettu kolme päätavoitetta, joita täydentämään on muodostettu alatavoitteita.

Tavoitteet ovat:

Tavoite 1. Koostetaan jo olemassa oleva tieto ja tunnistetaan tarvittavat lisäselvitykset.

Tavoite 2. Määritellään yleispiirteisesti Keskuspuiston alue.

Selvitettävät osakokonaisuudet:

a. Vaihettuminen ja rajapinnat.

Keskuspuiston viheralueiden mahdollinen vaihtuminen rakennetuksi ympäristöksi.

b. Toiminnallisuus.

Keskuspuiston alueet, joille on mahdollista sijoittaa toiminnallisuutta ja virkistyskäyttöä palvelevaa rakentamista sekä joita on mahdollista kehittää.

c. Arvot.

Mahdolliset yleiskaavatasolla suojelua tai säilyttämistä edellyttävät arvoalueet ja mahdolliset lisäselvitystarpeet jatkosuunnittelua varten.

Tavoite 3. Koostetaan Keskuspuistoon liittyvät muut näkökulmat:

a. Termit kuten Keskuspuisto ja luonnonarvopuisto.

b. Kytkeytyminen verkostoihin - virkistys ja ekologiset verkostot.

c. Suhde Espoo-tarinan tavoitteisiin.

d. Liikenteellinen saavutettavuus kuten kävely, pyöräily, joukkoliikenne, autoilu.

e. Keskuspuiston rooli kasvavassa kaupungissa, käyttäjäpaineen kasvun vaikutukset kuten kasvavan asukasmäärän ja koulu- ja päiväkotitonttien vaikutukset/ tarpeet.

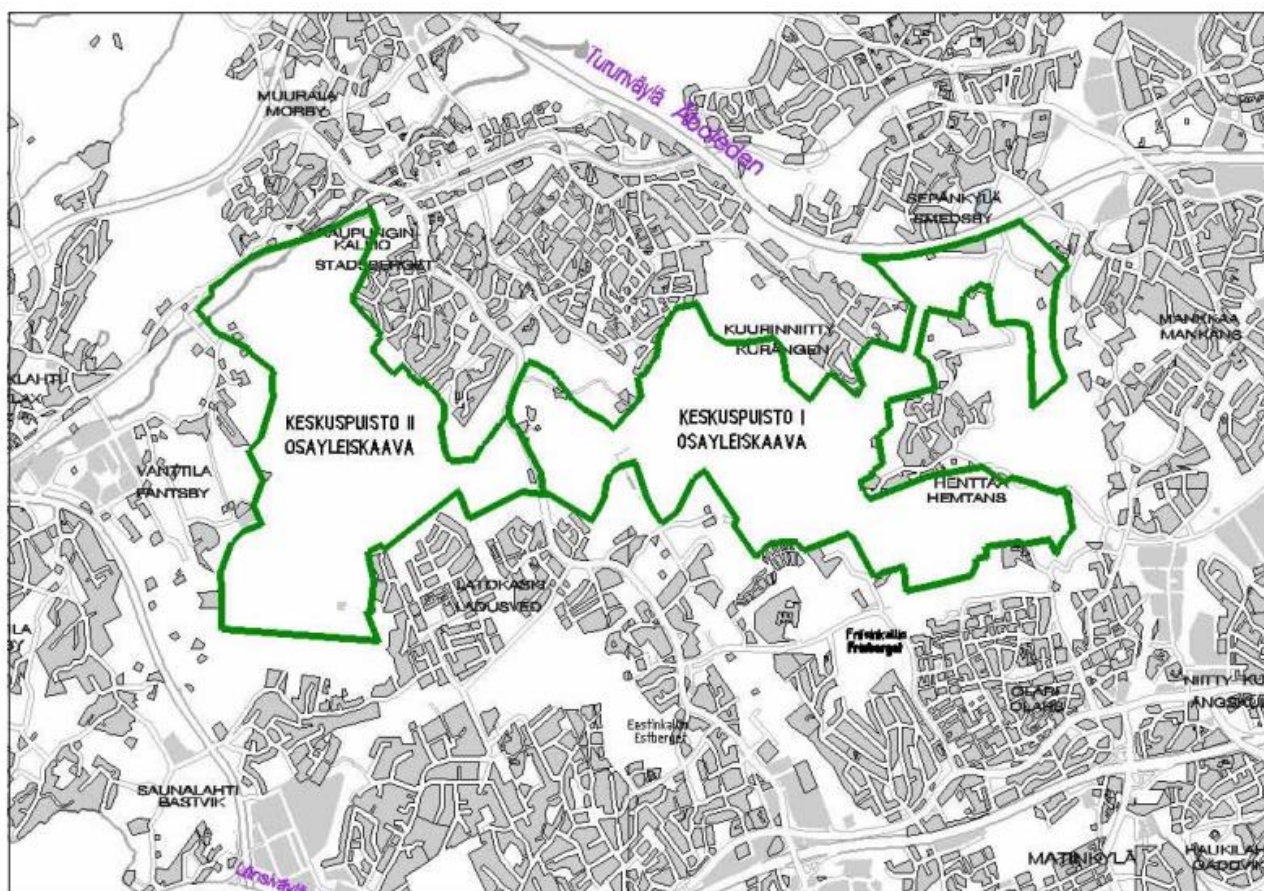
2.3 Maankäyttötarkastelun keskeiset lähtötiedot

2.3.1 Katsaus menneisyyteen – alueen muotoutuminen Keskuspuistoksi

Keskuspuisto on elänyt terminä 1970-luvun yleis- ja seutukaavojen ajoista saakka ja viheralueiden seutukaavassa keskuspuisto esitettiin jo vuonna 1977. Keskuspuiston virkistyskäyttö alkoi kasvaa 1980-luvulla, jolloin kehitettiin muun muassa ulkoilureittejä. Keskuspuiston yleispiirteinen maankäyttö ja rajautuminen taajamiin määriteltiin maa- ja metsätalousalueiden, virkistysalueiden sekä suojelualueiden seutukaavoissa vuonna 1987 ja taajama-alueiden sekä liikenneväylät ja –alueet käsittävässä seutukaavassa vuonna 1996. Keskuspuiston yleispiirteinen maankäyttö ja rajautuminen taajamiin on määritelty kutakuinkin identtisenä viheralueiden seutukaavoissa 1977 ja 1987, taajamaseutukaavassa 1992, Espoon yleiskaavaluonnoksessa 1988 sekä kaupunginvaltuuston 19.1.1994 hyväksymässä Espoon pohjoisosien yleiskaavan osassa 1. Uudenmaan maakuntakaavat ovat sittemmin korvanneet aiemmat rakennuslain mukaiset suunnitelmat. (Espoon kaupunki 1996, Espoon kaupunki 2004)

Keskuspuiston osayleiskaavojen laatiminen käynnistettiin vuonna 1981 ja vuonna 1992 Espoon kaupunginhallitus päätti osayleiskaavojen ja ympäröivien asemakaavojen rajautumisen. Samalla tehtiin päätös, että Keskuspuiston yksityiskohtaiset reuna-alueiden rajat määräytyvät yleiskaavojen perusteella asemakaavoituksen kautta. Tavoitteena osayleiskaavojen laatimisessa oli muun muassa turvata alueen luontoarvot. (Espoon kaupunki 1996, Espoon kaupunki 2004)

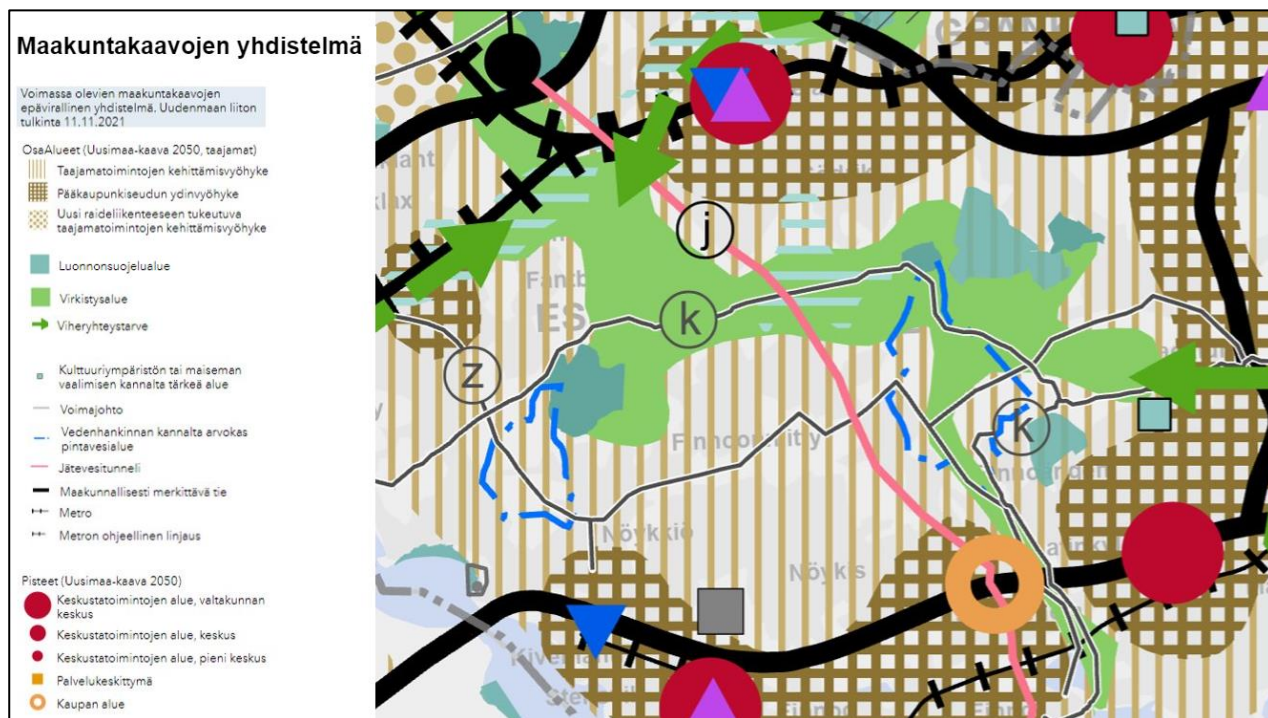
Keskuspuisto I osayleiskaava on hyväksytty 3.10.1997. Espoon keskuspuisto II osayleiskaavan on hyväksytty 17.12.2004 (Espoon kaupunki 1996, Espoon kaupunki 1994) (kuva 2).

Kuva 2. Keskuspuiston jakaminen kahteen osayleiskaavaan (Espoon kaupunki 2004)

2.3.2 Kaavatilanne 2023

Voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa, Uusimaa 2050-kaavassa, Keskuspuisto on osoitettu suurimmaksi osaksi virkistysalueeksi. Virkistysaluemerkintä jatkuu myös sen luoteisosasta pohjoiseen sekä kaakosta etelään. Uusimaa 2050-kaavassa Keskuspuistoon liittyy kolme viheryhteystarve-merkintää ja koillis- ja lounaisosissa on suojelualuetta (Uudenmaan liitto 2020) (kuva 3, taulukko 1).

Kuva 3. Keskuspuiston alue on maakuntakaavojen epävirallisessa yhdistelmässä (11.11.2021) merkitty pääosin virkistysalueeksi (Uudenmaan liitto 2023).

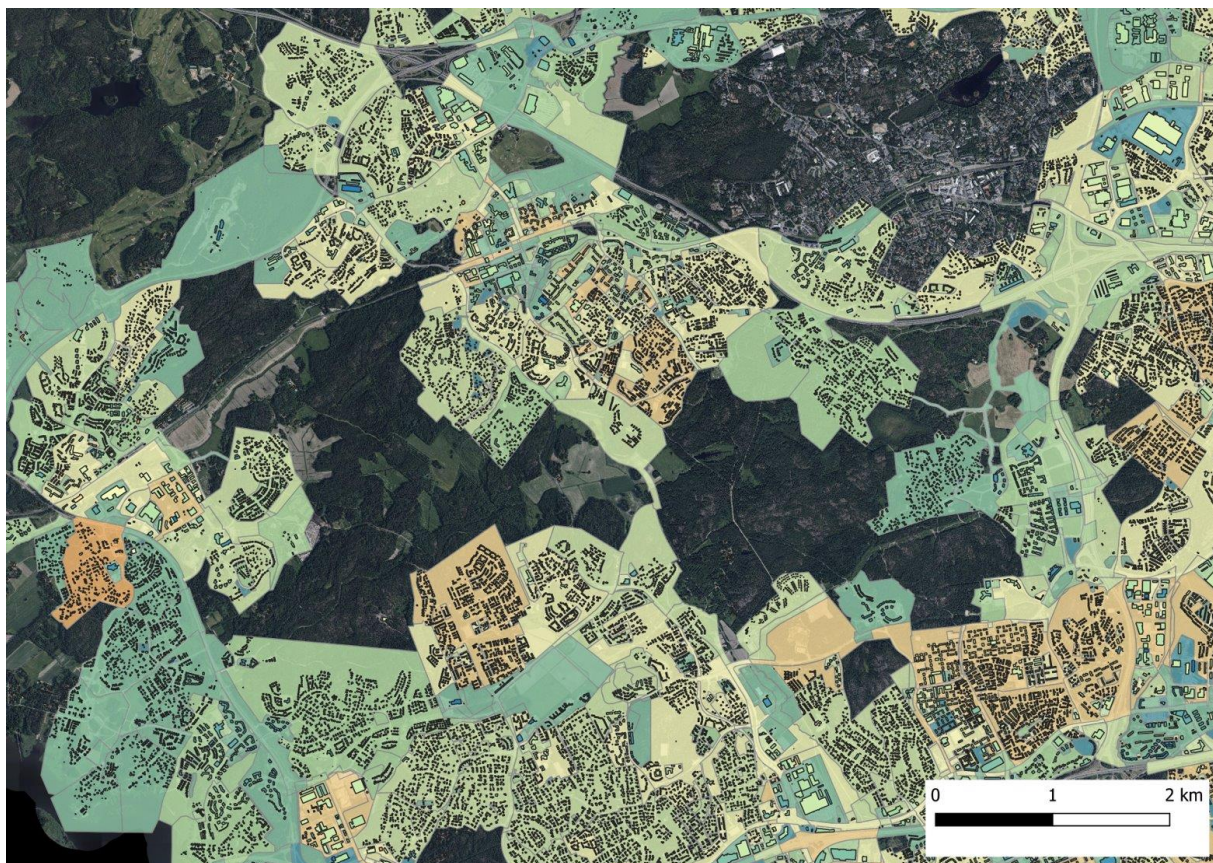
Taulukko 1. Uusimaa-kaavan 2050 määräykset ja olennaiset suunnittelumääräykset Keskuspuiston osalta (Uudenmaan liitto 2020: Uusimaa-kaava 2050, Helsingin seudun vaihemaakuntakaava, Merkinnät ja määräykset 25.8.2020)

VIRKISTYSALUE	"Aluevarausmerkinnällä osoitetaan yli 50 hehtaarin kokoiset yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitetut alueet, jotka sijaitsevat pääsääntöisesti valtion, kuntien tai Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen omistamilla tai hallinnoimilla alueilla. Merkintä sisältää alueella olemassa olevat sekä yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta tarpeelliset väylät ja rakenteet. Merkintään liittyy MRL 33§:n mukainen rakentamisrajoitus." Virkistysaluemerkintään liittyy seuraava suunnittelumääräys: "Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäytöedellytysten säilyminen, alueen saavutettavuus, riittävä palveluvarustus sekä ympäristöarvot. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota ympäristön laatuun, alueen sijaintiin ekologisessa verkostossa sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta. Alueelle voidaan rakentaa yleistä virkistyskäyttöä palvelevia rakennuksia ja rakenteita. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa selvitysten perusteella yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta tarpeellisia paikallisia väyliä ja yhdyskuntateknisen huollon laitteita ja rakenteita. Väylien suunnittelussa on turvattava virkistysyhteyksien esteetön ja turvallinen jatkuminen."
---------------	--

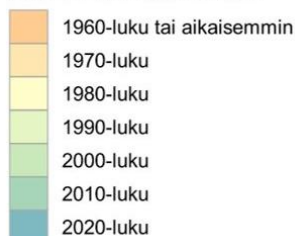
VIHERYHTEYSTARVE	"Kehittämisperiaattemerkinnällä osoitetaan maakunnallisesta ekologisesta ja virkistyksellisestä verkostosta ne yhteystarpeet, joiden toteuttaminen edellyttää muusta maankäytöstä johtuvaa yhteensovittamista. Merkintä ei osoita yhteyden tarkkaa sijaintia eikä määritä yhteyden leveyttä maastossa." Viheryhteystarvemerkinään liittyy seuraava suunnittelumääräys: "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava, että merkinnällä osoitettu yhteystarve säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa laajiston liikkumismahdollisuudet, virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ylläpitää maisema- ja luontoarvoja. Viheryhteyden tarkkaa sijaintia ratkaistaessa on selvitettävä, että yhteydellä on edellytykset toimia osana laajempaa ekologista ja virkistyksellistä verkostoa."
SUOJELUALUE	Suojelualan aluevarausmerkintään liittyy suunnittelumääräys: "Suojelualueeksi osoitetulle alueelle ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luonto- ja ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu suojelualue tai tavoitteena on siitä perustaa sellainen."

Keskuspuisto on osoitettu yleiskaavoissa pitkälti virkistysalueeksi, mutta alueelle sijoittuu myös luonnonsuojelualueita maa- ja metsätalousalueita sekä esimerkiksi hautausmaamerkintä. Keskuspuiston alueella ovat voimassa oikeusvaikutteisina Keskuspuiston osayleiskaava I-II ja Henttaan osayleiskaava sekä osalla alueesta ohjeellisena Espoon eteläosien yleiskaava. (Liitteet 3–4) Espoon eteläosien yleiskaava ja Henttaan osayleiskaava korvasivat osan Keskuspuiston osayleiskaavasta I, kaventaen aluetta. Keskuspuiston alueella on vireillä koko Espoon alueen kattava yleiskaava, joka tähtää vuoteen 2060 (Yleiskaava 2060). Kaava on tullut vireille 7.9.2022. Tätä maankäyttötarkastelua laadittaessa on ollut käynnissä kaavan aloitusvaihe.

Keskuspuiston reunamilla on voimassa lukuisia eri aikoina laadittuja asemakaavoja, joista pääosa on asuntorakentamista ja virkistysalueita koskevia (kuva 4). Keskuspuiston sisemmissä osissa ei ole voimassa olevia asemakaavoja. Keskuspuiston alueella on vireillä Söderskogin alueen sekä Bosmalmin asemakaavat suunnitteilla olevan Espoonväylän varrella (liite 5).

Kaavan voimaantulovuosi

Kuva 4. Keskuspuiston ja sen ympäristön asemakaavatilanne (Espoon kaupunki 2023).

2.3.3 Espoo-tarina

Espoo-tarinan tavoitteina on muun muassa varmistaa riittävä lähiluonto sekä lähiliikuntapaikat espoolaisille asuinalueille. Espoo-tarinassa (valtuustokausi 2021–2025) todetaan, että

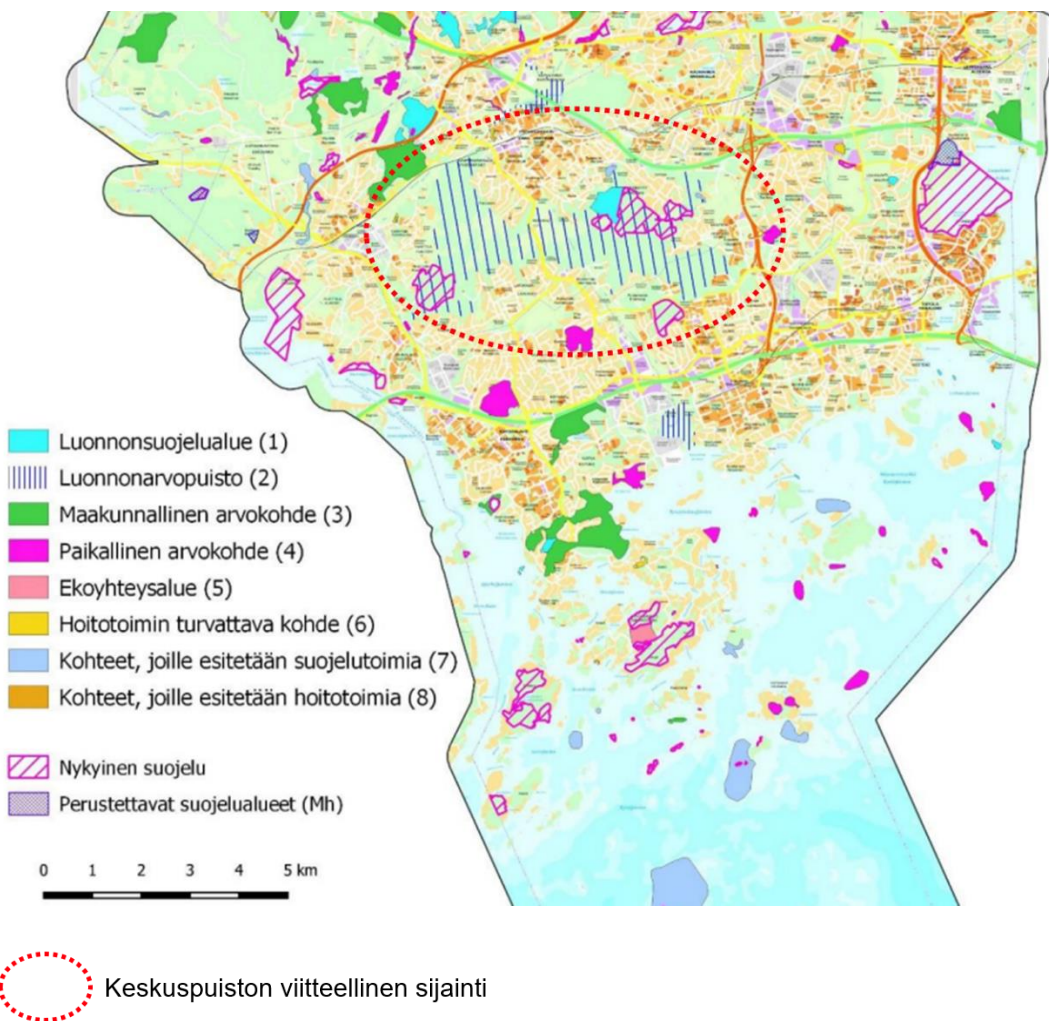
- Lähiluontoa hyödynnetään liikkumisen ja hyvinvoinnin lähteenä. Espoossa lähiluonto on kaikkien saavutettavissa.
- Olemme edelläkävijä kasvavan kaupungin ja monimuotoisen luonnon yhteensovittamisessa.
- Lisäksi tavoitteisiin on nostettu lähiympäristön luontohyötyjen ja virkistytymismahdollisuuksien kasvu ja saavutettavuus. (Espoon kaupunki 2022)

Kestävä Espoo -kehitysohjelmassa on tavoitteina muun muassa, että luonnon monimuotoisuutta edistetään ja lähiluonto on jalankulkuetäisyydellä (Espoon kaupunki 2022).

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksessa tunnistettiin vuonna 2016 tarve tarkastella suuralueiden virkistysalueverkostoa kokonaisuutena. Virkistysvisioiden laatiminen on tukena Espoo-tarinan tavoitteiden jalkauttamisessa osaksi maankäytön suunnittelua osoittamalla riittävät tilavaraukset alueen virkistys- ja liikuntapalveluille. Osa Keskuspuiston reunamista on esitetty virkistysalueiksi jo valmistuneissa virkistysvisioissa. Suur-Espoonlahden virkistysvisio on valmistunut 2018 ja Matinkylän virkistysvisio 2023 (liite 6).

2.3.4 Luonto- ja virkistysarvot, ekologinen verkosto

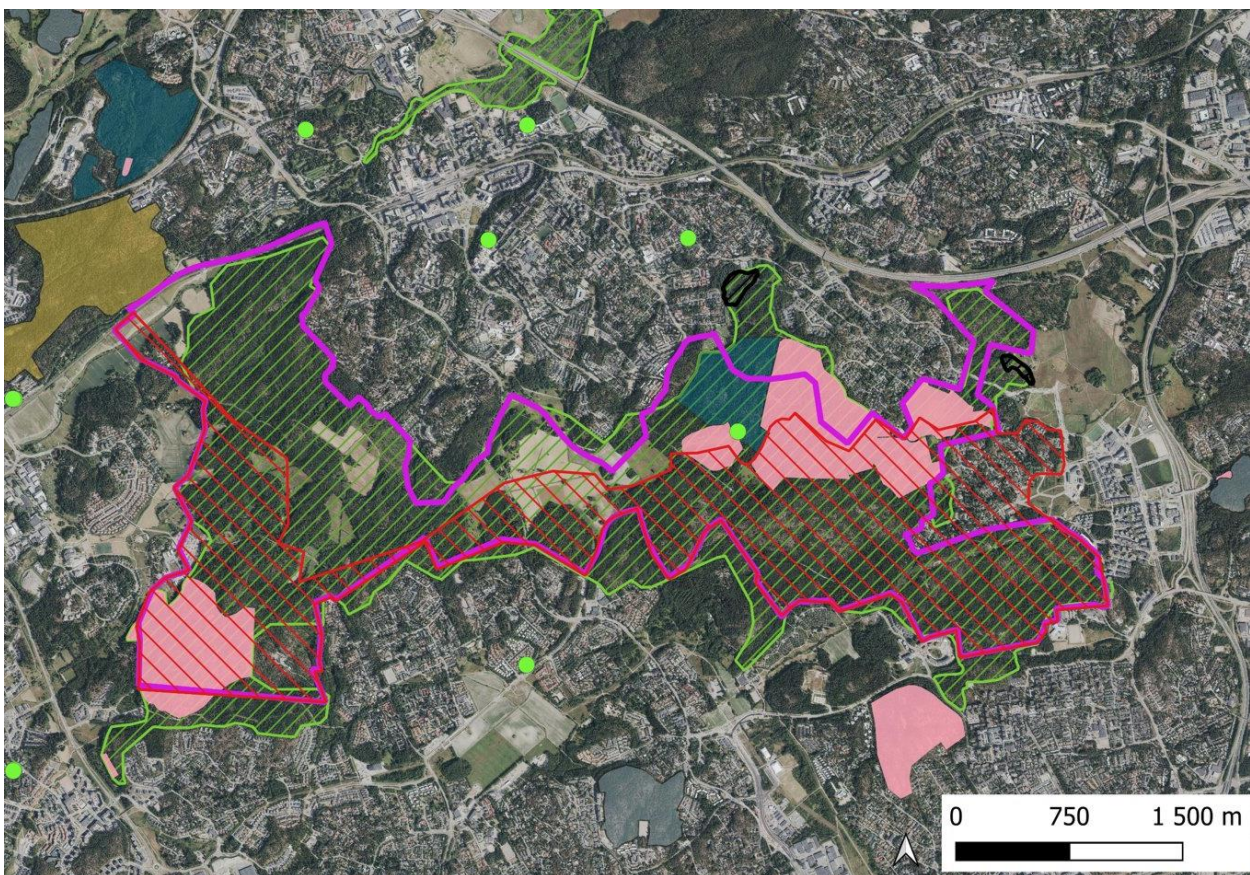
Keskuspuiston aluetta on tarkasteltu Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma ja selvitys (LuonTo) -työssä (Espoon ympäristökeskus, 2021) ja kyseisen projektin tuloksena alueelle on esitetty muun muassa suojelualueiden laajentamista ja Keskuspuisto on esitetty luonnonarvopuistona (kuva 5). Luonnonarvopuistot ovat LuonTo-työssä kehitetty uusi käsite, jolla pyritään yhdistämään virkistys- ja luontoarvoja monipuolisilla aluekokonaisuuksilla. LuonTo-työssä on määritelty luonnonarvopuisto seuraavasti: *”Luonto- ja virkistysarvoiltaan merkittävä, ekologisista ja esteettisistä arvoja sisältävä kokonaisuus. Alueella on luonnontilaisten osien lisäksi monipuolisesti hoidettuja niittyjä, puistomaisia osuuksia, peltoja ja/tai virkistysrakenteita, poikkeustapauksissa myös yksittäisiä rakennuksia ja liikenneväyliä. Eheä, laaja ja sini-viherrakenteeltaan yhtenäinen alue, joka muodostaa toimivia ekologisia yhteyksiä.”* (Espoon kaupunki 2021: 21)

Kuva 5. LuonTo-työssä tunnistetut Keskuspuiston arvot (Espoon kaupunki 2021: 33).

Keskuspuistolla on erityisen suuri merkitys Etelä-Espoon viimeisenä laajana luonnon ydinalueena sekä osana maakunnallista ekologista verkostoa (Ahopelto ym., 2021, Jalkanen, 2018). Keskuspuiston metsäalueet, suojelualueet, pienvedet, kalliot, avoimet kulttuurivaikuttiset ympäristöt sekä muut viheralueet tarjoavat ekologisen merkityksen lisäksi monia arvokkaita ekosysteemipalveluja eli luonnon hyötyjä espoolaisille. Nämä arvot on pyritty huomioimaan Keskuspuiston maankäytöntarkastelussa siten, että alueen nykyisiä arvoja ei heikennetä. Ekologista ja virkistysellistä arvoa pyritään myös vahvistamaan Keskuspuiston laajentamisen ja yhteyksien parantamisen kautta.

Keskuspuistossa on useita luontoarvokohteita, joihin lukeutuu kuusi luonnonsuojelualueutta sekä suojeltu luonnonmuistomerkki. Lisäksi alueeseen sisältyy perintömetsäkohde Ritvan metsä, jonka suojelu perustuu Espoon kaupungin ja WWF Suomen väliseen sopimukseen. Ritvan metsän sekä sen lähialueen osalle on ehdotettu LuonTO-työssä perustettavaksi uusi luonnonsuojelualue (kuva 6).

- Keskuspuisto 1 ja 2, aluerajaus
- EYK, oikeusvaikutuksen alue
- Luonnonmuistomerkit
- Suojellut alueet (2022 tilanne)
- LuonTO, suojelualue-ehdotus, tpo 1
- LuonTO, luonnonarvopuisto, tpo 2
- LuonTO, maakunnallinen arvokohde, tpo 3
- LuonTO, paikallinen arvokohde, tpo 4
- LuonTO, suojelusuositus, tpo 7

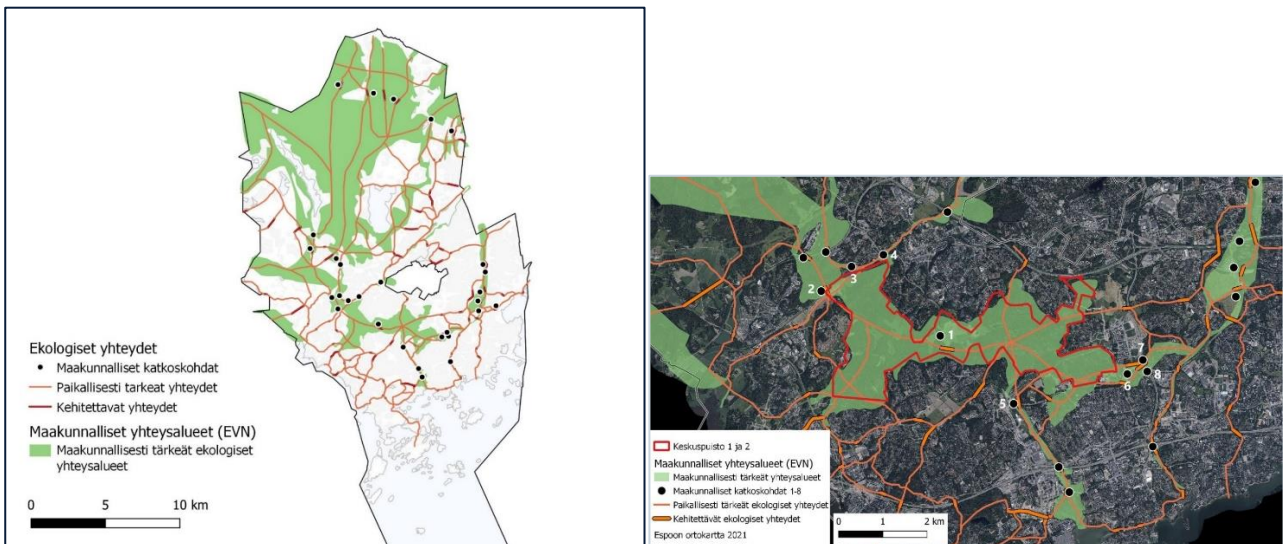
Taustana HSY:n ortokartta 2021 (c) Alueen kunnat, HSY, HSL ja Puolustusvoimat 2021.

Kuva 6. Keskuspuiston luontoarvot karkealla tasolla esitettynä (Ojala, A. 2023).

Keskuspuiston uusimmat luonto- ja lajistaselvitykset liittyvät asemakaavahankkeisiin kuten esimerkiksi Söderskoginaukean ja Bosmalmin kaavoittamiseen. Lahokaviosammalen ja lahoppuuston esiintymistä kartoitetaan Keskuspuistossa laajalti kaupungin omistamilla mailla syksyllä 2022 alkaneessa selvitystyössä. (Ojala 2023)

Keskuspuisto on osa laajaa, kuntarajat ylittävää maakuntatason Kirkkonummen-Nuoksion ekologista verkostoa (Jalkanen, 2018). Alue on määritetty Uudenmaan ja Espoon tasolla arvokkaaksi ekologiseksi luonnon ydinalueeksi (Ahopelto ym., 2021, Jalkanen, 2018, kuva 7). Ekologinen verkosto tarkoittaa luonnon ydinalueista ja yhteyksistä muodostuvaa kokonaisuutta, joka voi käsittää niin viheralueita kuin vesistöjäkin (Ahopelto ym., 2021).

Keskuspuisto on Nuoksion jälkeen Espoon toiseksi laajin luonnonalue. Alueen sijainti muutoin tiiviisti rakennetussa Etelä-Espoossa korostaa Keskuspuiston merkitystä osana ekologista verkostoa. Keskuspuiston alueella ja lähiympäristössä esiintyy kuitenkin useita verkoston pullonkauloja muun muassa liikenteen katkomien ja rakentamisen kaventamien yhteyksien kohdilla (kuva 7).

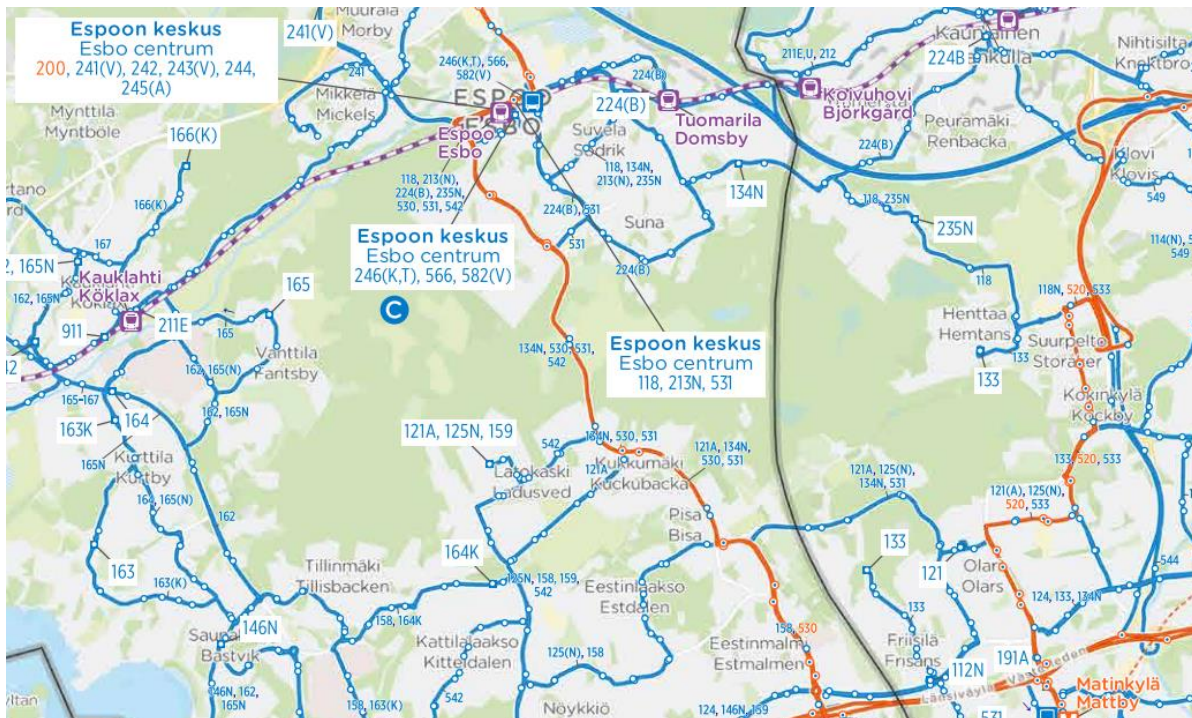
Kuvat 7. Keskuspuisto on tärkeä osa seudullista ja paikallista ekologista verkostoa. (Kuvälähde: Ojala, A. 2023). Keskuspuiston sisällä ja lähiympäristössä esiintyy myös useita maakunnallisia ekologisten yhteysalueiden katkoskohtia (1-8) (Ahopelto ym. 2021).

2.3.5 Saapuminen Keskuspuistoon

Keskuspuisto on suhteellisen hyvin saavutettavissa eri suunnista. Alue kytkeytyy ympäröiviin asuin- ja virkistysalueisiin erityisesti Olarin ja Vanttilan suunnalla. Suurin osa alueen käyttäjistä saapuu lähialueilta, mutta Keskuspuisto houkuttelee käyttäjiä myös kauempaa tiiviisti rakennetuilta alueilta.

Alueen joukkoliikenneyhteydet ovat vuoden 2023 tilanteessa pääosin bussiyhteyksiä, ja bussipysäkkejä onkin kattavasti Keskuspuiston laitamilla. Finnoontien varressa on myös pysäkkipari, jolla pysähtyy neljä linjaa (kuva 8). (HSL 2023) Myös raideliikenne palvelee

Keskuspuistoon saapumista lännestä ja pohjoisesta Kauklahten, Espoon keskuksen, Tuomarilan ja Koivuhovin juna-asemilta, joskin keskimäärin pidemmin kävelyetäisyyksin.

Kuva 8. Keskuspuiston ympäristön bussipysäkit (HSL 2023).

Keskuspuiston alueella on vain vähän ajoneuvoliikenteelle suunniteltuja katuja. Ainoa etelä-pohjois-suuntainen väylä on Finnoontie, poikittain alueen koillisosaan sijoittuu joukkoliikennekatu Salinpellontie.

2.3.6 Väestöennuste vuoteen 2060

Nykytilanteessa Keskuspuiston alueelle sijoittuu muutamia talouksia ja lähimmät asumisen keskittymät sijoittuvat Keskuspuiston ympäristöön, kuten Suurpeltoon, Espoon keskukseen, Kauklahteen sekä kehittyvälle Vanttilan alueelle. Espoon väestö kasvaa nopeasti ja vuoteen 2060 mennessä Espoossa voi olla yli 500 000 asukasta. Keskuspuiston käyttäjämäärät tulevat todennäköisesti kasvamaan nykyisestä.

2.3.7 Kulttuurimaisema

Keskuspuiston alueella on merkittäviä kulttuurihistoriaan liittyviä arvoja. Espoonjokilaakso on arvoitettu kokonaisuutena maakunnallisesti merkittäväksi maisema-alueeksi. Alueella on tunnettuja muinaisjäännöksiä. Espoonjoen eteläpuolelle sijoittuu Fantsby/ Källbolstad (Vanttila) -kyläalueen kiinteä muinaisjäännösalue. Espoonjoen pohjoispuolelta Suuren rantatien varrelta on myös löydetty historiallisia muinaisjäännöksiä. Alueelta on löytynyt viitteitä kivikautisesta asuinpaikasta (Bensuls) ja 1700-luvun mestauspaikasta (Galgbacken, Hirttomäki). Kyytimäen muu kulttuuriperintökohde on puolestaan 1800- ja 1900-lukujen taitteeseen sijoittuvan asuinrakennuksen jäännös. (Espoon kaupunki 2002)

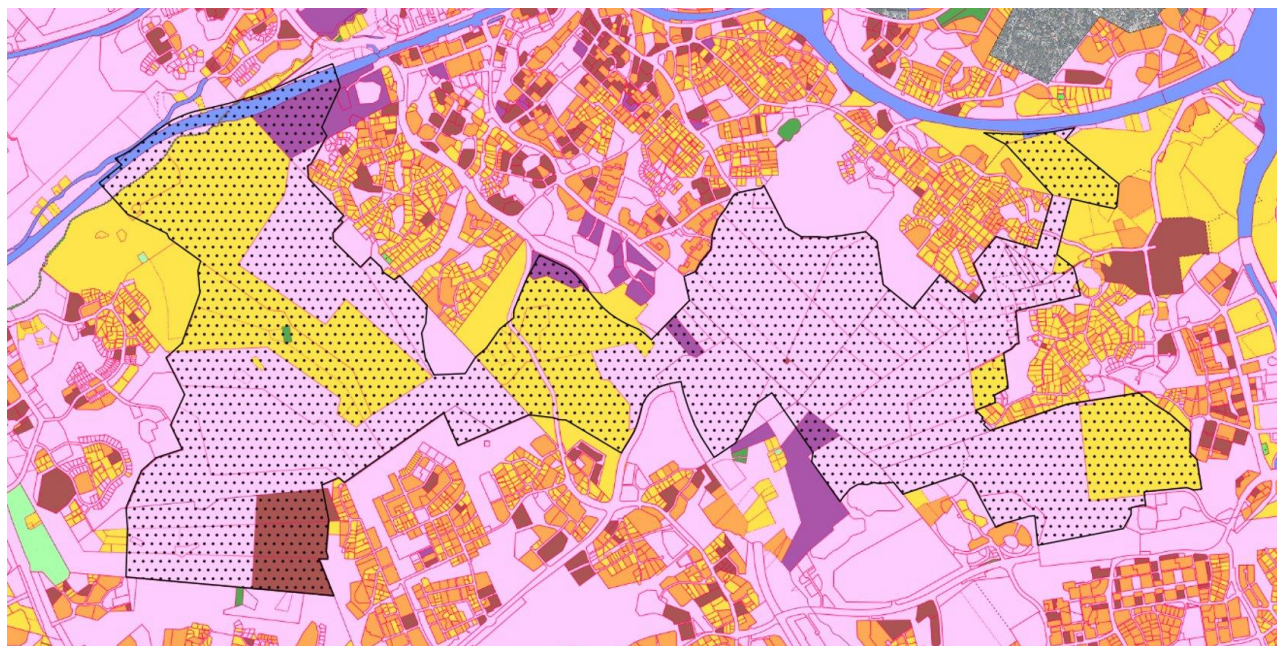
Suuri rantatie, joka on tunnettu myös Kuninkaantienä, on itsessään arvokas kulttuuriympäristö ("muu kulttuuriperintökohde"). Suuri rantatie on ollut tärkeä historiallinen tieyhteys Viipurin ja Turun välillä ja sen käyttö on alkanut keskiajalla. (Espoon kaupunki 2022)

Keskuspuiston keskiosaan sijoittuvan maakunnallisesti merkittävän Söderskogin viljelyaukean rakennusten historia ulottuu 1700- ja 1800-luvuille. Kokonaisuuteen kuuluu kaksi torpparakennusta, jotka sijaitsevat pienehköllä peltoaukeiden ympäröimällä mäellä. (Uudenmaan liitto 2022:96) Keskuspuiston luoteisosaan sijoittuvalla Vadetin alueella on puolestaan erilaisia maisema- ja kulttuuriarvoja. Maisema rakentuu Vadetin alueen poikki virtaavan Espoonjoen jokilaaksosta ja sitä ympäröivistä kallioisista metsäselänteistä. Jokilaakson maisemakuva on avoin ja se aukeaa laaja-alaisena peltomaisemana ja pitkinä näkyminä ympäröiviltä alueilta.

Selvityksen laadinnan yhteydessä tunnistettiin tarve laatia Espoon keskuspuiston alueelta arkeologinen inventointi. Inventointi tulee valmistuessaan vuonna 2024 täydentämään tietoa alueen historiasta.

2.3.8 Maanomistus ja rakennettavuus

Espoon kaupunki omistaa suurimman osan tarkastelualueesta (kuva 9).

Merkkienselite

(Omistajaluokitus omistajalajin mukaan)

Yksityinen henkilö, perikunta tai maatalousyrittäjä
Asunto- tai kiinteistöosakeyhtiö, asunto-osuuskunta
Yksityinen tai julkinen yritys, pankki tai vakuutuslaitos, sosiaaliturvarahasto
Espoon kaupunki
Valtio tai valtion liikelaitos
Uskonnollinen yhteisö, säätiö, puolue tai yhdistys
Muu, muu valtio, muu kunta, kuntainliitto, kuntayhtymä
Tuntematon

Lisätiedot

Paikkatietoanalyyssissä esitetään kiinteistöt eri värillä sen mukaan, mikä on kyseisen kohteen omistajan omistajalaji kiinteistörekisterissä.

Rekisterissä oleva alkuperäinen omistajalajiluokitus on 15-luokkainen, mutta teemoituksen selkeyden vuoksi ne on yhdistetty tässä paikkatietoanalyyssissä.

Aineiston omistaja

TYT\Tonttiyksikkö

Kuva 9. Maanomistajat vuonna 2023 ja Keskuspuisto I-II osayleiskaavojen alue; taustana rakennukset ja teiden keskilinjat vuoden 2023 tilanteessa. (Espoon kaupunki 2023).

2.3.9 Ympäristöhäiriöt

Tarkastelualueen ympäristöhäiriöt liittyvät pääasiassa liikenteen tuomiin haittoihin, meluun ja ilmanlaatuun. Merkittävin liikenteen haitta alueella liittyy nykyiseen Finnoontiehen ja tulevaisuudessa tällä hetkellä vielä suunnitteilla olevaan Espoonväylään, joka luo estevaikutuksen esimerkiksi eläimille. Väylän luomaa estevaikutusta on suunniteltu vähennettävän sijoittamalla Espoonväylä noin 200 metrin matkalta tunneliin, jolloin eläimet pääsevät liikkumaan kyseisestä kohdasta väylän yli. Liikenteen aiheuttamat ympäristöhäiriöt ovat alueella kokonaisuutena verrattain vähäiset.

Alueella on vain vähän maisemahäiriöitä, sillä alueella sijaitsee verrattain vähän rakentamista tai yhdyskuntatekniikkaa. Finnöö-Hepokorpi-sähkökaapelilinja on suunnitteilla ja se pyritään sijoittamaan ulkoilureittien yhteyteen häiriöiden minimoimiseksi.

Keskuspuiston länsiosaan sijoittuvan kaupunginpuutarhan voidaan nähdä aiheuttavan jonkin verran maisemahäiriöitä: alueella on paikoitellen kaupunginpuutarhan toimintaan liittyvän puutarhajätteen tai vastaavan varastointia. Tämä vaikutus kohdistuu kuitenkin vain pienelle osalle Keskuspuistoa. Lähelle kaupunginpuutarhaa sijoittuva Espoon yleisradion masto erottuu myös maisemassa.

3 Keskuspuisto 2060

3.1 Keskuspuiston määritelmä vuonna 2060

Keskuspuistolle ei ole esitetty voimassa olevissa yleiskaavoissa tai maakuntakaavoissa selkeää kirjallista määritelmää. Aiemmin laadittujen kaavojen aineistoista ei käy ilmi, mistä keskuspuisto on alun perin saanut nimensä tai miten sen alueelliseen rajaukseen on päädytty.

Keskuspuisto määriteltiin työssä seuraavasti:

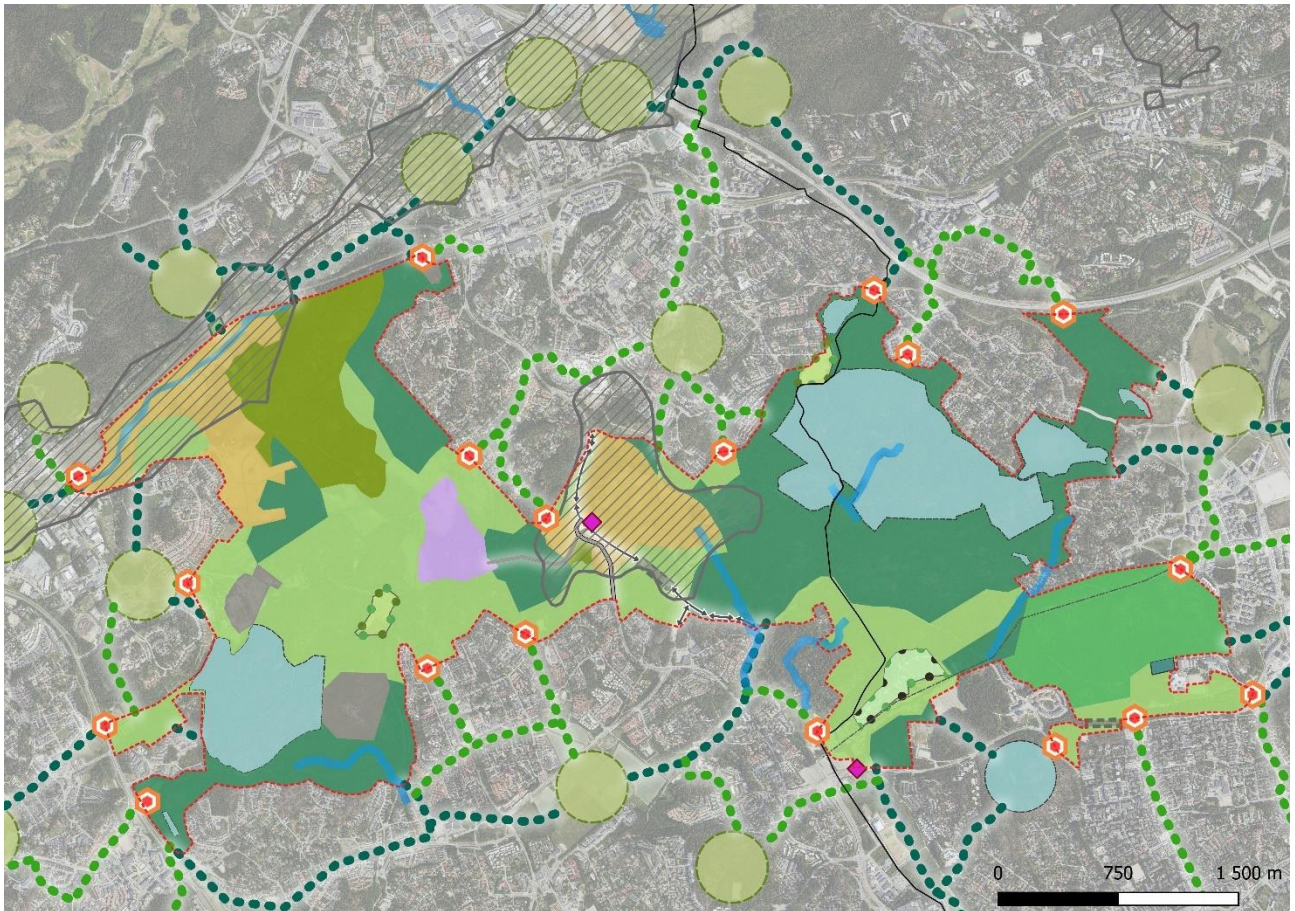
Espoon keskuspuisto on rakennetun kaupunkiympäristön keskellä säilyvä suurelta osin metsäinen virkistys- ja arvoaluekokonaisuus, joka tarjoaa monipuolisia luontohyötyjä sekä toimii Espoon ekologisen verkoston ydinosana ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäjänä.

3.2 Keskuspuisto 2060 – ratkaisu kartalla

Keskuspuiston maankäyttötarkastelussa on arvioitu yleiskaavatasoisella tarkkuudella, miten Keskuspuiston käyttötarkoitukset, toiminnot ja reitit alueelle luontevimmin sijoittuvat, ottaen huomioon mm. alueen nykytilanne, maaston kulutuskestävyys, luontoarvot ja tulevaisuudet tarpeet (liitteessä 8 kuvattu tarkemmin). Tämän pohjalta Keskuspuiston maankäytöstä on laadittu kaaviomainen kuvaus (kuva 10). Myöhemmin yleiskaavan pohjalta laadittavissa mahdollisissa tarkemmissa suunnitelmissa alueiden toiminnot ja rajaukset tarkentuvat.

Maankäyttötarkastelun ratkaisuissa on pyritty siihen, että Keskuspuisto säilytetään laajana virkistys- ja metsäalueiden kokonaisuutena, johon sisältyy myös suojelualueita ja muita arvoja, jotka turvataan. Alueen virkistyskäytön oletetaan kasvavan tulevaisuudessa lähialueiden rakentamisen myötä. Tämä luo erityisiä paineita turvata alueen arvojen säilymistä esimerkiksi virkistysreitistöllä, joka tukee mahdollisimman hyvin arjen ja vapaa-ajan liikkumista, mutta tunnistaa myös alueet, joille ei reitistöä haluta lisää.

Maankäyttötarkastelussa esitetyllä ratkaisulla tavoitellaan myös kulun ohjaamista siten, että käyttäjämäärät voivat kasvaa nykyisestä ilman maaston liiallista kulumista ja muita haittavaikutuksia. Tämä tarkentuu jatkosuunnittelussa.

--- Keskuspuiston mahdollinen alue ⬠ Saapumissuunta --- Ilmajohto, 110kV — Voimalinja, 110kV ▨ Arvokas kulttuuriympäristö ▬ Arvokas virtavesi Kadut — Ajoyhteys — Mahdollinen ajoyhteystarve (2050) ↔ Ajoyhteystarve Ekologiset ja virkistysyhteydet ●●● Ekologinen yhteys ●●● Virkistysyhteys ◆ Maakunnallisen ekologisen yhteyden katkoskohta Keskuspuistossa	Alueen käyttö vuonna 2060 ▬ Monipuolinen ulkoilu- ja virkistysmetsä tai -alue ▬ Metsäinen ulkoilualue, jolla metsätalouden ohjaustarvetta ▬ Lähivirkistysmetsä, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta ▬ Virkistysmetsä tai -alue, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta ▬ Avoin viljelymaisema ja siihen liittyvä rakentaminen, ulkoilun ohjaustarvetta ●●● Ryhmäpuutarha, loma-asuminen ●●● Kaupunkiviljely ▬ Luonnonsuojelualue ▬ Tärkeä lähialue ▬ Hautausmaa, uurnalehto ▬ Pieneläinten hautausmaa ▬ Yhdyskuntatekninen huolto ▬ Liikenteen tunneli/ vihersilta ▬ Vihersilta, mahdollinen/suunniteltu ▬ Joukkoliikennekatu Tausta: Ortokartta 2019 (HSY)

Kuva 10. Maankäyttötarkastelun karttakaavio merkintöineen ja selitteineen. Tarkemmat kuvaukset kohteiden merkinnöistä sekä eri ulkoilu- ja virkistysaluekluokkien eroista on esitetty liitteessä 8.

3.3 Keskuspuiston mahdolliset laajenemissuunnat

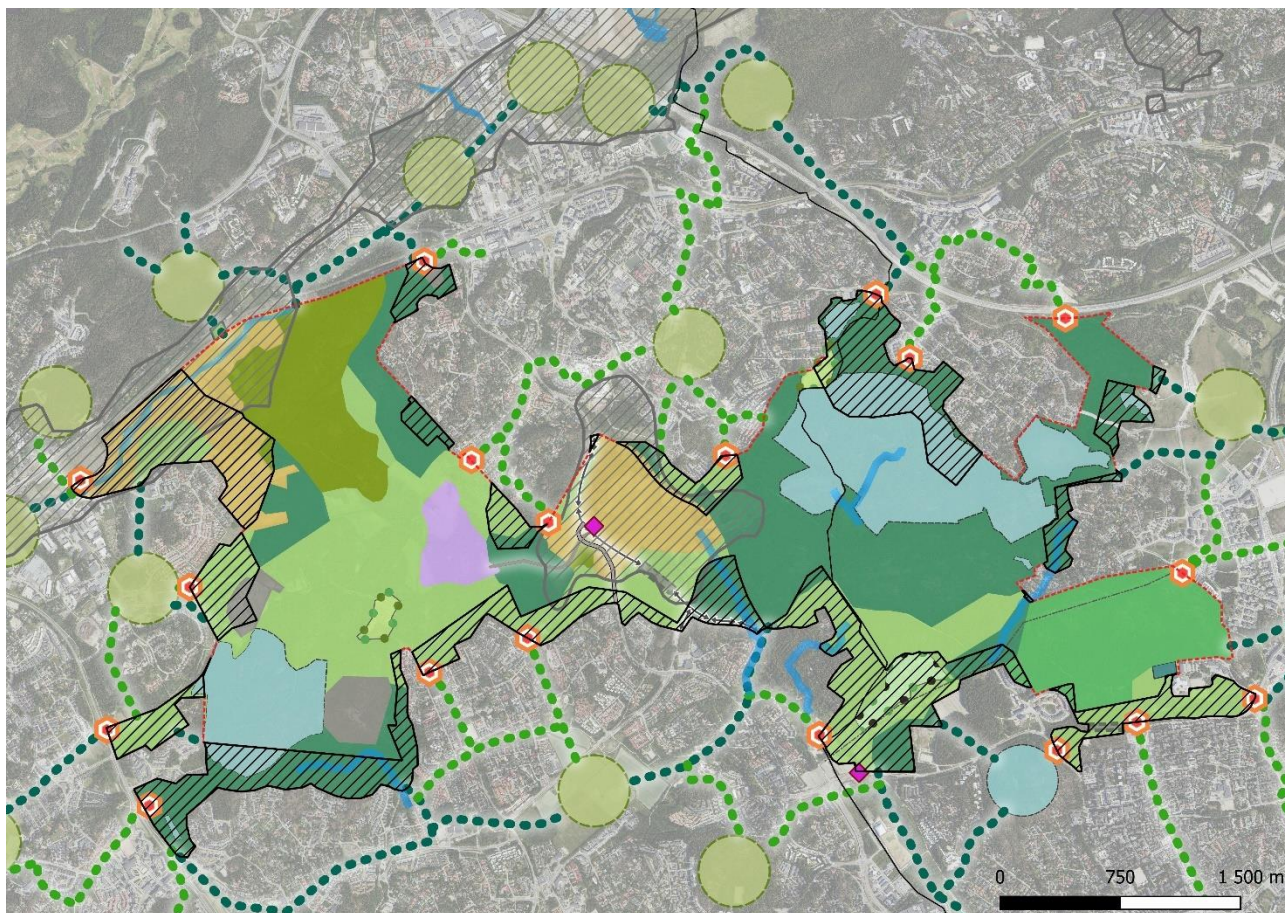
Ehdotus Keskuspuistoon sisältyväksi alueeksi on syntynyt karttatarkasteluiden ja asiantuntija-arvioinnin pohjalta.

- Keskuspuisto maakunta- ja yleiskaavatilanteen perusteella.
 - Sijainti kartalla ja reuna-alueiden arviointi (liite 1).
- Keskuspuiston yleiskaavoissa osoitettuja reuna-alueita tarkastelemalla otettiin mukaan mahdollisia Keskuspuiston laajenemissuuntia (kuva 11). Tähän joukkoon nousi mukaan alueita, jotka oli jo asemakaavoitettu virkistysalueiksi ja/tai olivat osa yhtenäistä virkistysaluekokonaisuutta sekä rajautuivat yleiskaavoin määriteltyn Keskuspuistoon.
- Tarkasteluiden perusteella tunnistetut laajentumisalueet on rajausten osalta muokattu esitykseen yleispiirteisiksi.

Keskuspuiston mahdollisiksi laajenemissuunniksi on ehdotettu kattavasti Keskuspuistoa ympäröiviä alueita. Ehdotetut alueet on asemakaavassa määritetty pääosin virkistysalueeksi. Myös palvelujen alueita, joiden pääkäyttötarkoituksen mukaista kehitystä ei katsottu todennäköiseksi sijainnin tai luontoarvojen vuoksi, ehdotettiin laajennuskohteiksi.

Keskuspuistoa ehdotetaan laajennettavan erityisesti eteläreunaltaan eli Tillinmäen, Latokasken, Puolarmetsän ja Olarinmäen suunnassa, missä on runsaasti Keskuspuiston osayleiskaavojen rajauksiin kuulumattomia virkistysalueita asutuksen yhteydessä. Muut ehdotetut laajenemissuunnat ovat idässä Henttaan ja Sepänkylän sekä pohjoisessa Kuurinniityn, Sunan ja Kaupunginkallion suunnilla. Lisäksi lännessä ehdotetaan suurehkoja laajennuksia Vantinmäki-Vanttila-välillä sekä Kyytimäen-Kaukalahden suunnassa.

Ehdotettujen laajenemisalueiden merkitys Keskuspuiston kokonaisuudelle olisi merkittävä. Alue tarjoaisi tulevaisuudessa monipuolisempia virkistysmahdollisuuksia. Saavutettavuus lähialueilta paranisi, kun reittien ja toimintojen kehittäminen kokonaisuutena helpottuisi. Alueen ekologinen merkitys kasvaisi, sillä monet ehdotetut laajenemissuunnat sijaitsevat luonnonsuojelualueiden ympäristössä sekä maakunnallisten ekologisten yhteyksien liittymäkohdissa, missä Keskuspuiston laajentuminen turvaisi myös luontoarvoja. Lisäksi Keskuspuistoon on ehdotettu liitettäväksi osa maakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta Kaukalahden suuntaan. Ehdotetut laajenemissuunnat kasvattaisivat Keskuspuiston kokoa ja sitä kautta virkistysarvoa, saavutettavuutta ja ekologista merkitystä huomattavasti.

<p> Mahdolliset laajenemissuunnat Keskuspuiston osayleiskaavoihin I-II nähden
 Keskuspuiston mahdollinen alue
 Saapumissuunta
 Ilmajohdo, 110kV
 Voimalinja, 110kV
 Arvokas kulttuuriympäristö
 Arvokas virtavesi
 <p>Kadut</p> Ajoyhteys
 Mahdollinen ajoyhteystarve (2050)
 Ajoyhteystarve
 <p>Ekologiset ja virkistysyhteydet</p> Ekologinen yhteys
 Virkistysyhteys
 Maakunnallisen ekologisen yhteyden katkoskohta Keskuspuistossa </p> | <p>Alueen käyttö vuonna 2060</p> Monipuolinen ulkoilu- ja virkistysmetsä tai -alue
Metsäinen ulkoilualue, jolla metsätalouden ohjaustarvetta
Lähivirkistysmetsä, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta
Virkistysmetsä tai -alue, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta
Avoin viljelymaisema ja siihen liittyvä rakentaminen, ulkoilun ohjaustarvetta
Ryhmäpuutarha, loma-asuminen
Kaupunkiviljely
Luonnonsuojelualue
Tärkeä lähialue
Hautausmaa, urnalehto
Pieneläinten hautausmaa
Yhdyskuntatekninen huolto
Liikenteen tunneli/ vihersilta
Vihersilta, mahdollinen/suunniteltu
Joukkoliikennekatu
<p>Tausta: Ortokartta 2019 (HSY)</p> |
|---|--|

Kuva 11. Keskuspuiston laajenemismahdollisuudet suhteessa vuonna 2023 voimassa olevaan yleiskaavatilanteeseen.

- [illegible]

Maankäyttötarkastelussa esitetyt virkistysalueet ovat nykytilanteessa pitkälti virkistyskäytössä ja useissa kohdin yleiskaavoin virkistykselle osoitettu. Keskuspuiston maankäyttötarkastelussa esitettyjen laajenemismahdollisuuksien myötä osa voimassa olevien yleiskaavojen mukaisista asumisen ja palveluiden aluevarauksista poistuisi Keskuspuiston reunamilta muuttuen virkistyskäyttöön. Näitä alueita ei ole otettu toistaiseksi rakentamiseen ja osalla alueista luontotilanne ei enää mahdollista rakentamista. Osa alueista on maaperän vuoksi vaikea rakentaa ja on jo asemakaavoitettu virkistysalueiksi.

3.4 Keskuspuisto osana liikkumisen ja liikenteen verkostoja

Tämän maankäyttötarkastelun lähtökohtana on ollut, että Keskuspuisto palvelee myös vuonna 2060 alueen lähiympäristössä sekä kauempana asuvia, ja alueelle saavutaan pääsääntöisesti kestävillä kulkutavoilla, kuten pyöräillen.

Lähtötilanteessa vuonna 2023 Keskuspuisto on hyvin saavutettavissa eri suunnista joukkoliikenteellä. Espoon yleiskaava 2060 tarkentaa alueen kytkeytymistä joukkoliikenteeseen pidemmällä tähtäimellä.

Maankäyttötarkastelussa reitit on yhteensovitettu kävely- ja pyöräteihin siten, että alueelle on helppo saapua ilman omaa autoa. Kytkeytyminen reitteihin on esitetty karkealla tasolla ja yhteyksien sijainnit tarkentuvat jatkosuunnittelussa tarpeen mukaan. Lisäksi alueen sisäitä pyörätieverkkoa on laajennettu (kuva 13).

Keskuspuiston alueen läpi sijoittuu vuoden 2023 tilanteessa Finnoontie ja alueelle on suunnitteilla osittain tunnelissa sijaitseva Espoonväylä. Espoonväylän rakentamisella on vaikutuksia alueeseen muun muassa lisääntyvän melun vuoksi. Myös Ylismäentien arviolta vuoteen 2050 mennessä rakennetulla tunnelilla on oletettavasti vaikutuksia alueeseen. Kummankin osalta on ollut vireillä asemakaavoja jo ennen tämän maankäyttötarkastelun laatimista ja asemakaavoituksen yhteydessä vaikutukset tutkitaan tarkemmin. Muita merkittäviä muutoksia ei ajoneuvoliikenteeseen ole suunnitteilla.

Keskuspuiston säilyessä keskeisellä sijainnilla suhteessa kaupunkikeskuksiin tarjoutuu esimerkiksi koululaisryhmille mahdollisuus vierailla alueella helposti.

— Keskuspuiston mahdollinen alue — Saapumissuunta — Ilmajohito, 110kV — Voimalinja, 110kV — Arvokas kulttuuriympäristö — Arvokas virtavesi Kadut — Ajoyhteys — Mahdollinen ajoyhteystarve (2050) — Ajoyhteystarve Ekologiset ja virkistysyhteydet — Ekologinen yhteys — Virkistysyhteys — Maakunnallisen ekologisen yhteyden katkoskohta Keskuspuistossa Pyöräily vuoden 2050 tilanteessa — Baana (Suunniteltu) — Baana (Yhteystarve) POKE2020 — Baanaksi parannettava yhteys — Pyöräilyn pääreitti — Pyöräilyn pääreitti (Suunniteltu) — Pyöräilyn pääreitti (Yhteystarve) — Pyöräilyn seutuireitti	Alueen käyttö vuonna 2060 — Monipuolinen ulkoilu- ja virkistysmetsä tai -alue — Metsäinen ulkoilualue, jolla metsätalouden ohjaustarvetta — Lähivirkistysmetsä, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta — Virkistysmetsä tai -alue, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta — Avoin viljelymaisema ja siihen liittyvä rakentaminen, ulkoilun ohjaustarvetta — Ryhmäpuutarha, loma-asuminen — Kaupunkiviljely — Luonnonsuojelualue — Tärkeä lähialue — Hautausmaa, uurnalehto — Pieneläinten hautausmaa — Yhdyskuntatekninen huolto — Liikenteen tunneli/ vihersilta — Vihersilta, mahdollinen/suunniteltu — Joukkoliikennekatu Tausta: Ortokartta 2019 (HSY)

Kuva 13. Pyöräilyn keskeiset yhteydet Keskuspuiston alueella ja reunamilla (pyöräilyn yhteydet: KSK/ LIISU, Sofia Tennilä 2023).

3.5 Keskuspuisto suhteessa kulttuuriympäristöihin

Keskuspuiston maankäyttötarkastelussa esitetty Keskuspuiston alue sisältää maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa, joka on osoitettu suurelta osin avoimena pidettäväksi pelloksi. Söderskogin aukean reunamilla kuitenkin tarve vahvistaa alueen ekologisia yhteyksiä ja näitä kohtia on esitetty metsäisiksi.

Tätä selvitystä laadittaessa Keskuspuiston arkeologisen inventoinnin laatiminen alueella oli vielä kesken, joten jatkosuunnittelussa on huomioitava kyseisen selvityksen tulokset.

3.6 Hautausmaa

Mikäli hautausmaan toteuttaminen muodostuu tarpeelliseksi, on hautausmaa kohtuullisen etäisyyden päässä esimerkiksi kaupunkikeskusten seurakuntien tiloista ja alueelle voisi saapua joukkoliikenteellä, mikäli lähiteiden varsille sijoittuu linja-auton pysäkki tulevaisuudessa. Hautausmaan toteuttaminen on ajankohtaista arviolta vuoden 2050 aikoihin ja se olisi toteutuessaan uurnalehto. Alueelle ei kuitenkaan sijoitettaisi esimerkiksi krematoriota ja hautausvyvyys olisi arviolta 120 cm luokkaa. Alue säilyisi siten puistomaisena.

4 Prosessi ja yhteistyö sidosryhmien kanssa

Maankäyttötarkastelu on laadittu välillä 2022–2023. Maankäyttötarkastelun laatimista ovat ohjanneet projekti- ja ohjausryhmät, ja työn laatimisessa on konsultoitu laajasti kaupungin eri asiantuntijoita.

Maankäyttötarkastelua laadittaessa ei ole ollut asukasvuorovaikutusta. Maankäyttötarkastelu on yleiskaavatyötä palveleva taustaselvitys ja asukasvuorovaikutus käydään yleiskaavatyön yhteydessä.

Työn laatimisesta ovat vastanneet Heini-Sofia Iho 8/2023 saakka ja sen jälkeen Elina Inkiläinen. Projektiryhmään ovat lisäksi kuuluneet Anna Ojala (5/2022–12/2022, luontoteema), Elina Inkiläinen (1/2023 alk., luontoteema ja suunnittelu), Heidi Ahlgren (virkistys- ja kulttuuriarvot) ja Tanja Hämäläinen (luontoteema).

Ohjausryhmä:

Yleiskaavoitus: Kristiina Rinkinen (suunnittelupäällikkö, yleiskaava 6/22–8/2022), Paula Kuusisto-Hjort (suunnittelupäällikkö, yleiskaava 6–12/2022), Elina Kuusisto (suunnittelupäällikkö, yleiskaava 1/2023 alk.)

Projektinjohtajat: Pekka Vikkula (6/2022–3/2023), Petri Vainio 4/2023 alk.), Mikko Kivinen ja Kimmo Leivo.

Ympäristönsuojelun palvelualue: Tarja Söderman

Asemakaavoitus: Sirpa Sivonen-Rauramo, Aila Vallden, Outi Reitmaa

Kaupunkisuunnittelu, kokonaisuus: Torsti Hokkanen

Maisema-arkkitehti: Mari Soini

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Keskuspuiston maankäyttötarkastelu on yleiskaavatyön taustaselvitys. Keskuspuiston kehittämistä on arvioitu erityisesti alueen laajenemismahdollisuuksien näkökulmasta. Työn avulla on tunnistettu aluekokonaisuus, joka voisi tulevaisuudessa muodostaa Keskuspuistona tunnetun alueen. Kaavojen määrittämään Keskuspuiston alueeseen ehdotettiin laajenemissuuntia etenkin virkistys- ja ekologisen arvon parantamiseksi. Ehdotetun Keskuspuiston alueen saavutettavuutta arvioitiin ja karkeat toiminnot määritettiin kaaviomaisesti. Lisäksi työssä koostettiin yhteen Keskuspuistoa koskeva tieto ja määriteltiin Keskuspuisto, sen kokonaisuus ja merkitys.

Keskuspuiston maankäyttötarkastelun valmistumisvaiheessa on ollut laadittavana Keskuspuiston arkeologinen inventointi sekä ympäristönsuojelun palvelualueen tilaama uhanalaisten luontotyyppien kartoitus. Samalla on ollut työn alla Keskuspuiston itäosaa koskevan Carunan Hepokorpi-Finnoo 110 kV -sähkökaapelihankkeen ympäristöselvitys sekä Holmanpuiston maisemalliset tarkastelut ja maankäyttösuositukset -selvitys. Selvitysten tulokset tulee huomioida Keskuspuiston kehittämisessä.

Tärkeänä jatkosuunnittelussa huomioitavana teemana on Espoonjokilaakson ekologisen yhteyden tilanne Kaukalahden ja Espoon keskuksen välisellä alueella. Alueelle laadittiin vuonna 2023 selvitys (Selvitys Espoonjokilaakson ekologisen yhteyden toteuttamisesta Vanttilan kohdalla), jossa todettiin, että parhaiten ekologisen yhteyden toimivuus varmistetaan aitaamattomalla rata-alueella tai Ison Maantien ylittävällä vihersillalla. Vihersillan mahdollinen sijainti on esitetty maankäyttötarkastelussa ohjeellisenä. Myös muut Keskuspuiston kautta kulkevat ekologiset yhteydet, kuten Kaupunginkalliontunnelin yhteys pohjoisen suuntaan sekä Keskuspuiston itäosan yhdistyminen Gräsanojan ekologiseen yhteyteen, ovat tärkeitä kysymyksiä. Keskuspuiston rooli merkittävänä ekologisenä yhteysalueena tulee huomioida jatkossakin alueen kehittämisessä.

Jotta Keskuspuiston kehittämisen tarpeista ja mahdollisuuksista saataisiin yhä selkeämpi ymmärrys, olisi mielekästä laatia ainakin osalle alueesta hoito- ja käyttösuunnitelma sekä tarkentaa ulkoilureittitarpeita. Alueen tarkemmassa suunnittelussa voi olla tarpeen selvittää tarkemmin kaupunkilaisten toiveita esimerkiksi uusien reittien ja palveluiden osalta. Keskuspuiston maankäyttötarkasteluun koostetut jatkoselvitystarpeet voivat palvella myös muita suunnittelutasoja.

Maankäyttötarkastelu toimii syötteenä Espoon yleiskaava 2060 -työlle, jossa huomioidaan myös muita maankäytönsuunnittelun näkökulmia. Yleiskaavatyössä tarkastellaan Keskuspuistoa ja sen lähialueita yleiskaavan muiden teemojen näkökulmasta, muun muassa kestävän joukkoliikenneverkoston kehittämisen kannalta. Yleiskaavatyössä yhteensovittetaan tarvittaessa alueisiin kohdistuvia erilaisia intressejä. Yhteensovittamisen yhteydessä voi esimerkiksi osoittaa järkevaksi karsia tässä työssä esitettyjä Keskuspuiston laajenemissuuntia kestävän yhdyskuntarakenteen mahdollistamiseksi sekä poiketa joiltain osin myös Keskuspuiston osayleiskaavojen rajoista.

6 Lähteet

Ahopelto, L., Lähteenmäki, T. & Rönnerberg, M. 2021: Espoon ekologisen verkoston nykytila. - Espoon ympäristökeskus.

Espoon kaupunki (1996). Keskuspuisto I osayleiskaava, selostus. 3.8.2023. [Selostus Keskuspuisto 1 osayleiskaava.pdf \(espoo.fi\)](#)

Keskuspuisto I osayleiskaava. Selostus 01.04.1996. - Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen suunnitelmia ja ohjelmia A35:1996.

Espoon kaupunki (2002). Espoon eteläosien yleiskaava. Selostuksen liitteet (liite 19). 4.8.2023. https://kartat.espoo.fi/Documents/Ksk_Yk_dokumentit/Selostuksen%20liitteet%20Espoon%20etel%C3%A4osien%20yleiskaava.pdf

Espoon kaupunki (2004). Keskuspuisto II, osayleiskaavan selostus. 3.8.2023. https://kartat.espoo.fi/Documents/Ksk_Yk_dokumentit/Selostus%20Keskuspuisto%202%20osayleiskaava.pdf

Keskuspuisto II osayleiskaava. Selostus 17.12.2004. -Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen suunnitelmia ja ohjelmia A49:2006.

Espoon kaupunki 2020. Kotiseutuni ulkoilupolut. 7.8.2023. [Kotiseudun ulkoilupolut \(oncloudos.com\)](#)

Espoon kaupunki 2021. Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma ja selvitys. 245 s. 3.7.2023. [Luonnonsuojelun toimenpideohjelma raportti.pdf \(espoo.fi\)](#)

Espoon kaupunki 2022. Ohjelmasuunnitelma: Kestävä Espoo-kehitysohjelma. 39 s. 3.7.2023. [Ohjelmasuunnitelma: Kestävä Espoo -kehitysohjelma \(oncloudos.com\)](#)

HSL. 2023. Espoon ja Kauniaisten linjakartta. 3.8.2023. [Linjakartta Metro Espoo ja Kauniainen 865x1180mm 14082023-11082024 www \(azureedge.net\)](#)

Jalkanen, J., Moilanen, A. & Toivonen, T. 2018: Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysin perusteella. -Uudenmaan liiton julkaisuja E 194.

KSK/ LIISU, Miika Ruokonen 2023. Kaupunkisuunnittelukeskuksen aineistoja (PP-esitys).

KSK/ LIISU, Sofia Tennilä 2023. Pyöräilyn tavoiteverkko 2050, tarkistettu versio (8/ 2023, shp-tiedosto).

Ojala, A. 2023. Keskuspuiston luontotietojen lähtötietokartoitus. Espoon kaupunki 2023.

Uudenmaan liitto 2022. Missä maat on mainiommat. Uudenmaan liiton julkaisuja E 245 – 2022. 138s. 3.7.2023. [Missä maat on mainiommat - Uudenmaan kulttuuriympäristöt \(uudenmaanliitto.fi\)](#)

Uudenmaan liitto 2023. Karttapalvelu. 3.7.2023. [Karttapalvelu \(uudenmaanliitto.fi\)](#)

Liitteet

Liite 1. Valtuustoaloite Keskuspuiston laajentamisesta

Valtuustoaloite Keskuspuiston laajentamisesta

Saap. Anl.	27-02-2019	
No Nr	1035/2019	klo. kl.

Espoon Keskuspuisto on eteläisen Espoon laajin yhtenäinen metsäalue. Se on lukemattomille espoolaisille tärkeä virkistyskohde sekä monipuolinen ja merkittävä luontoalue, johon kuuluu myös useita suojelualueita.

Keskuspuiston merkitys ekosysteemipalveluita tarjoavana luonto- ja virkistyskohteena korostuu kaupungin kasvun painottuessa yhä voimakkaammin Espoon eteläosiin. Samaan aikaan Keskuspuiston yhtenäinen metsäalue pienenee vuosi vuodelta erilaisten asemakaavahankkeiden seurauksena.

Espoon Keskuspuiston rajat on osoitettu kahdessa osayleiskaavassa (Keskuspuisto I ja II), mutta yhtenäinen metsä- ja luontoalue on näitä osayleiskaavoja laajempi. Nykytilanteessa osayleiskaavojen ulkopuolelle jää metsäalueita, jotka ovat olleet asukkaiden virkistyskäytössä vuosikymmenien ajan ja jotka mielletään yleisesti osaksi Keskuspuistoa.

Espoo-tarinassa eli Espoon strategiassa olemme sitoutuneet huolehtimaan luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymisestä kaupungin kasvaessa. Mahdollisimman laajan ja yhtenäisen Keskuspuiston turvaaminen on tärkeää myös virkistyskäytön näkökulmasta. Näin voimme kohottaa Keskuspuiston asemaa eteläisen Espoon ”keuhkoina”.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme valtuustoaloitteena, että selkeästi yhtenäiseen metsäalueeseen kytkeytyvät ja käytössä vakiintuneet virkistysalueet sekä voimassaolevissa asemakaavoissa virkistysalueeksi merkityt alueet liitetään osaksi Espoon Keskuspuiston osayleiskaavoja.

Espoossa 25.2.2019

Tiina Elo
Henna Partanen
Aulikki Pentikäinen
Helka Hosia
Juri Aaltonen
Johanna Värmälä
Liisa Kivekäs
Teemu Lahtinen
Sara Saramäki
Eva-Lena Gästrin

Risto Nevanlinna
Saara Hyrkkö
Antti-Mikael Kauste
Noora Koponen
Habiba Ali
Jaana Wessman
Tiina Ahlfors
Päivi Raunu
Riikka Pakarinen
Nina af Hällström

Inka Hopsu
Ekim Özdemir
Mari Anthoni
Pinja Nieminen
Ali Abdirahman
Leena Luhtanen
Kari Uotila
Johanna Karimäki
Anders Portin

Liite 2. Keskeiset työpajat, osallistuneet

Projektin aloitus, työpaja mm. tavoitteiden määrittelemiseksi 17.6.2022:

Iho Heini-Sofia (yleiskaava)
Tuura Kati (luonnonhoitoyksikkö, päällikkö)
Vallden Aila (asemakaava)
Ojala Anna (yleiskaava)
Ihalainen Leena (kaupunkitekniikan keskus, viheraluepäällikkö)
Peltonen Kaisa (elinvoima)
Soini Mari (asemakaava, maisema-arkkitehti)
Lämsä Suvi (yleiskaava)
Meronen Niina (kaupunkitekniikan keskus, maisema-arkkitehti)
Peippo Tiina (kaupunkitekniikan keskus)
Ahlgren Heidi (yleiskaava)
Rinkinen Kristiina (yleiskaava, suunnittelupäällikkö)
Kuusisto-Hjort Paula (yleiskaava, suunnittelupäällikkö)
Hämäläinen Tanja (yleiskaava)
Peltola Katariina (asemakaava, maisema-arkkitehti)
Lähteenmäki Tia (ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus)
Taskinen Tapio (liikunnan ja urheilun tulosityksikkö, liikuntapäällikkö)
Siivola Meiri (asemakaava)
Aia Katrin (ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus)
Reitmaa Outi (asemakaava)
Lundgren Laura (ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus)
Sivonen Sirpa (asemakaava)
Olsen Saara (ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus)
Plosila Riina (suomenkilinen perusopetus, opetuksen kehittämisen päällikkö)

Keskuspuiston länsiosan rajautuminen 16.5.2023:

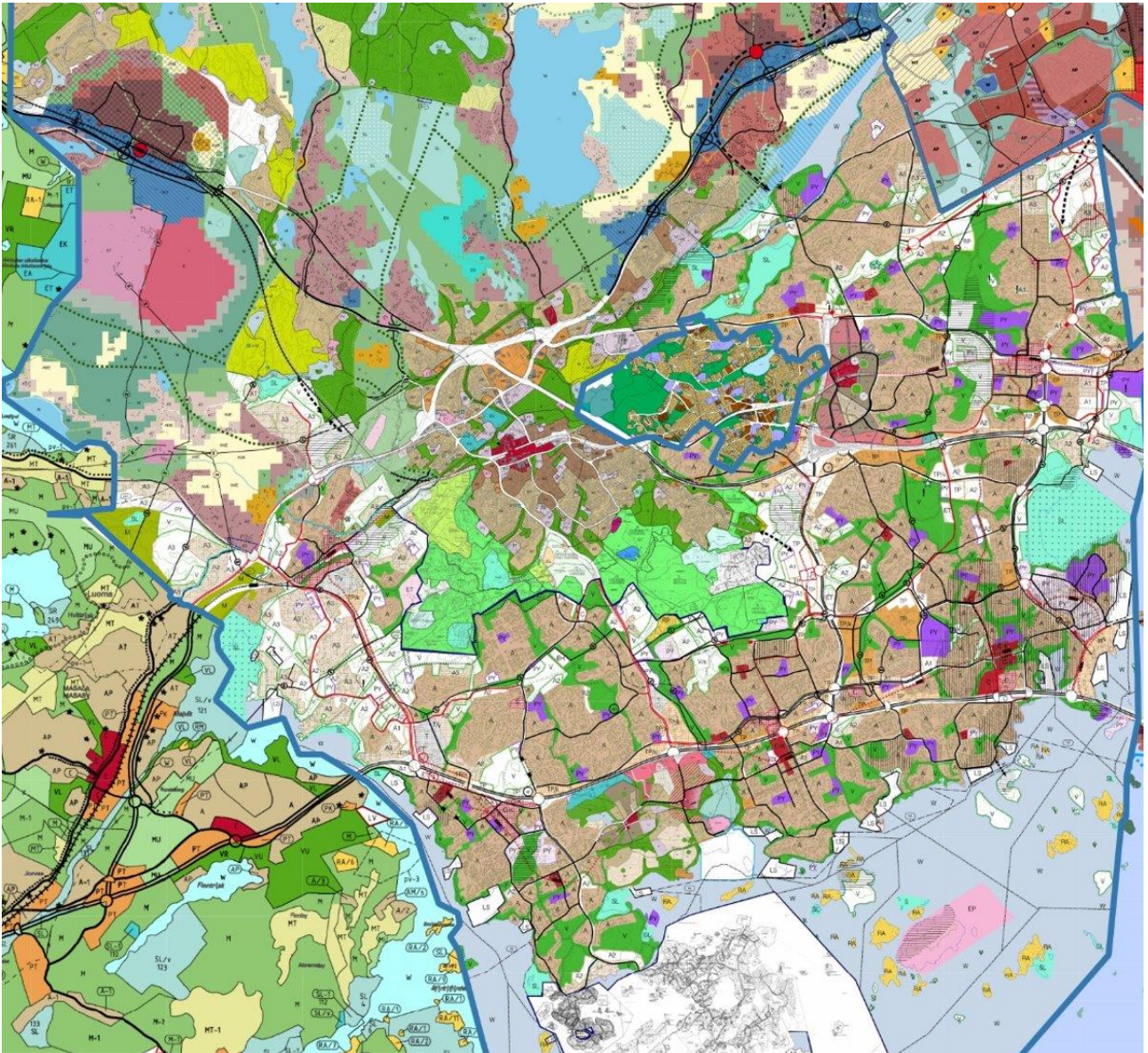
Iho Heini-Sofia (yleiskaava)
Soini Mari (asemakaava, maisema-arkkitehti)
Vallden Aila (asemakaava)
Inkiläinen Elina (yleiskaava)
Kivinen Mikko (kaupunkiympäristön esikunta, projektinjohtaja)
Reitmaa Outi (asemakaava)
Leskinen Aino (asemakaava, maisema-arkkitehti)
Sahlsten Sonja (asemakaava)
Haarala Otto (asemakaava, harjoittelija)
Kuusisto-Hjort Paula (yleiskaava)
Ruokonen Miika (asemakaava)

Keskuspuiston itäosan rajautuminen 20.6.2023:

Iho Heini-Sofia (yleiskaava)
Reitmaa Outi (asemakaava)
Sivonen-Rauramo Sirpa (asemakaava)
Tennilä Sofia (liikennesuunnittelu)
Inkiläinen Elina (yleiskaava)
Vallden Aila (asemakaava)
Soini Mari (asemakaava, maisema-arkkitehti)

Ruokonen Miika (asemakaava)
Lundgren Laura (ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus)
Hämäläinen Tanja (yleiskaava)
Leivo Kimmo (kaupunkiympäristön esikunta, projektinjohtaja)

Liite 3. Voimassa olevien yleiskaavojen yhdistelmä

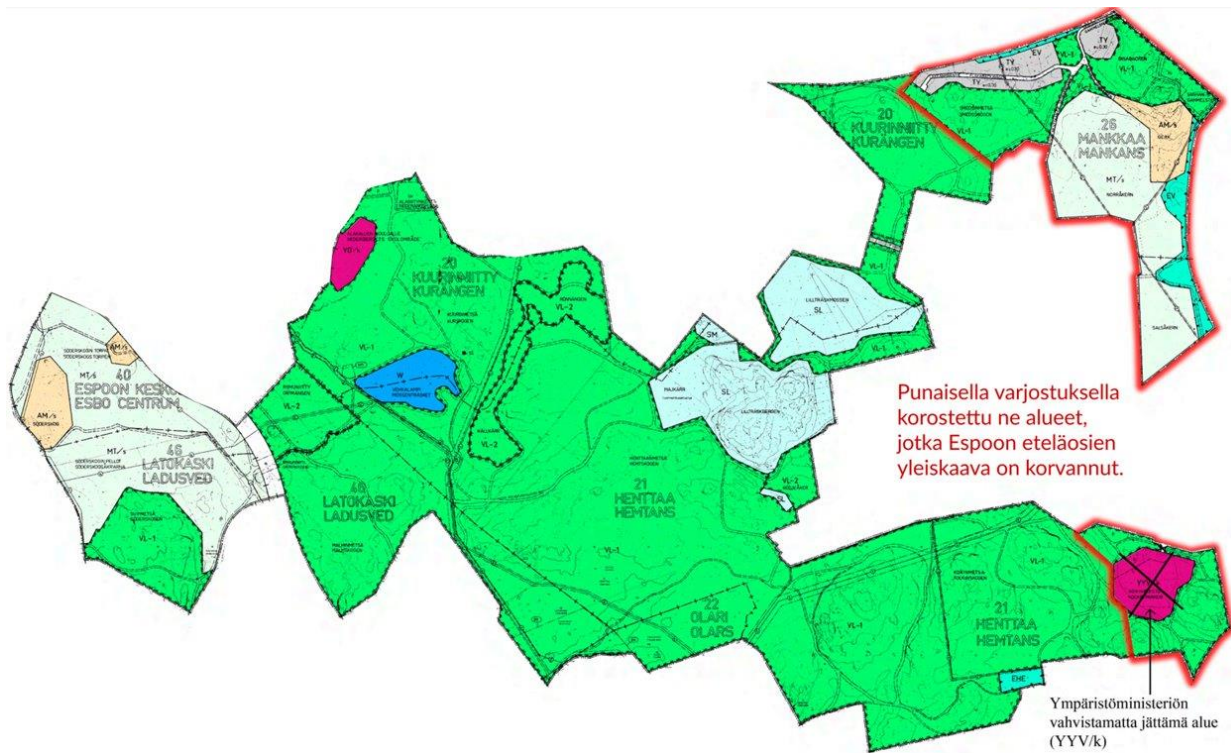

Espoon yleiskaavayhdistelmä 2022
Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava kv 15.11.2021
Vantaan yleiskaava 2020 kv 25.1.2021
Helsingin yleiskaava 2016
Kauniaisten ajantasa-asemakaavat 2017
Vihti, Tervalampi-Salmen osayleiskaava
Vihti, Heinäsuon osayleiskaava
Vihdin strateginen yleiskaava kv 21.9.2020
Nurmijärvi, Klaukkala 2016 ja Lepsämä 2010
Kirkkonummen yleiskaava 2020

Liite 4. Keskuspuiston ja Henttaan osayleiskaavat

Kaavojen merkinnät ja määräykset: [Espoossa yleiskaavat ohjaavat maankäytön suunnittelua | Espoon kaupunki](#)

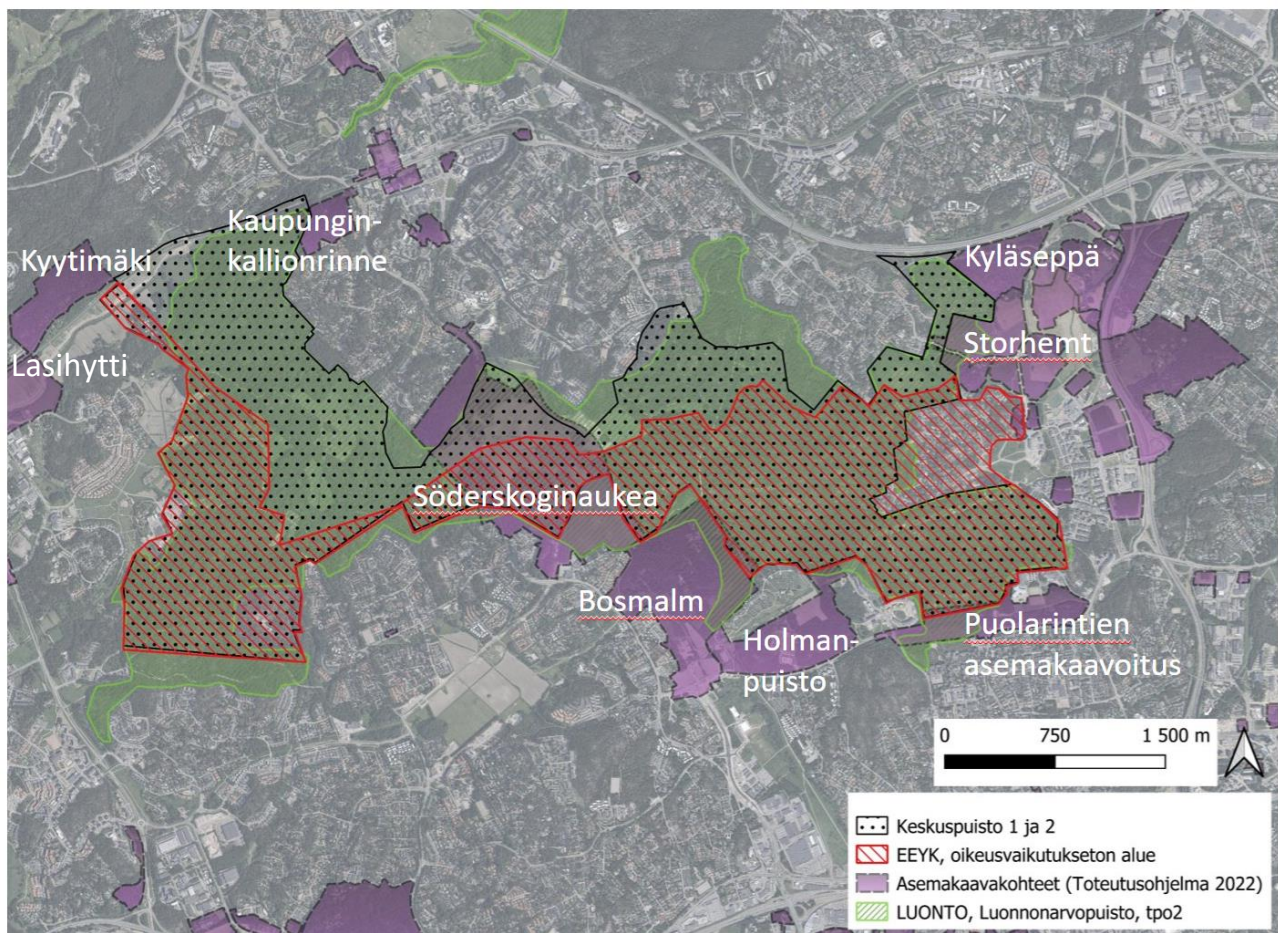
Keskuspuisto I (lainv. 1999)

Keskuspuisto II (lainv. 2006)

Liite 5. Maankäyttötarkastelua laadittaessa vireillä olleet asemakaavat

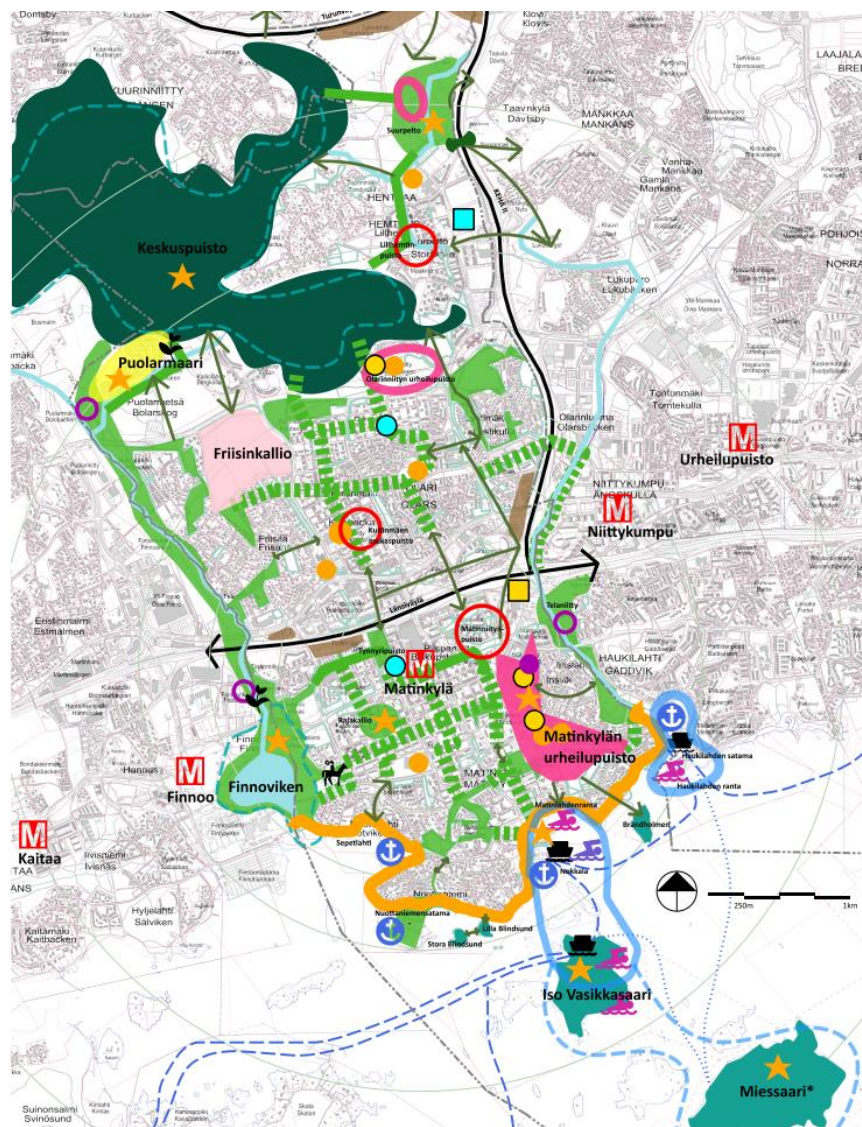
Huom. Kaavio on tilannekuva maankäyttötarkastelun aikana vireillä olleista asemakaavoista. Tarkastelun aikana ja jälkeen tilanne on muuttunut.

Söderskoginaukea	Tavoitteena on mahdollistaa Espoonväylän rakentaminen. Kaavan arvioitu etenevän vuonna 2024 hyväksymiskäsittelyyn.
Kaupunginkallionrinne	Mahdollistetaan Espoon keskuksen tuntumassa sijaitsevan mäkialueen muuttaminen kerrostalovaltaiseksi alueeksi. Asemakaavaehdotusta valmistellaan vuosien 2022 ja 2023 aikana.
Bosmalm	Espoonväylän suunnittelu sekä asuinalueita sen varrelle. Kaavan arvioitu etenevän vuonna 2024 hyväksymiskäsittelyyn.
Holmanpuisto	Puolarmetsään yksityisiä ja julkisia palveluita ja asuntoja. Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää kaavan lähtökohdista ja tavoitteista vuonna 2023.
Puolarintien asemakaavoitus	Espoon kaupunki asemakaavoittaa Puolarintien ja Ylismäentien yhdistävän kadun. Tämä asemakaava ei ole ollut vireillä enää vuonna 2023.
Storhemtin (~ ent. Suurpelto V) ja Kyläseppän (~ent. Suurpelto IV) kokonaisuuksiin kuuluvat asemakaavat	Suunnitellaan tiiviiksi kulttuurimaisemaan sovitetuksi asuinalueeksi palveluineen, myös työpaikkarakentamista Nihtisillan kokonaisuuteen liittyen. Laajat asemakaavoitettavat virkistysalueet täydentävät Keskuspuistoa. Asemakaavaehdotukset uudelleen nähtäville vaiheittain 2023–25.
Kyytimäki	Alueelle suunnitellaan uusi pientaloalue. Kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt kaavaehdotuksen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi 27.4.2022. Arvioitu kaupunginhallituksen käsittely vuonna 2023.
Lasihytti	Kauklahden aseman ympäristöön suunnitellaan keskustamaista asuinrakentamista, palveluita, puistoja, joukkoliikenneterminaali ja liityntäpysäköintiä. Kaavahanke käynnistyi vuonna 2019.

Suur-Espoonlahden virkistysvisio (2018):

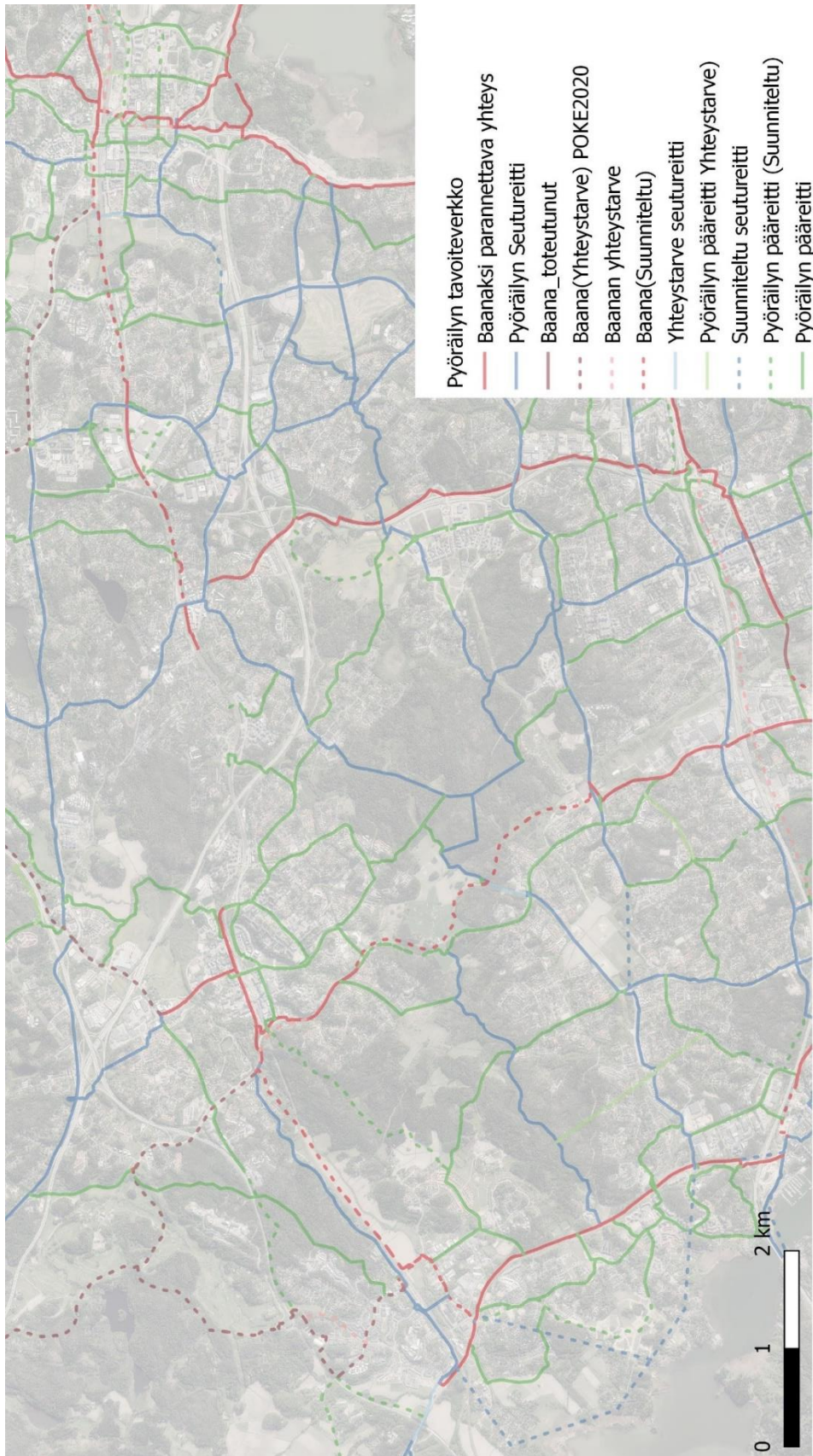
Suur-Matinkylän virkistysvisio (2023):

SUUR-MATINKYLÄN VIRKISTYSVISIO 2050

- Suuralueen raja - Päävirkistysyhteys - Kaupunkirakenteessa kulkeva virkistysyhteys - Rantaraitti - Virkistysyhteystarve - Laaja virkistysalue (ulkoulualue / muu laaja virkistysalue / saariston virkistysalue) - Kaupunginosapuisto / kaupunginosapuiston tarve (oleva / uusi tai kehitettävä kaupunginosapuisto) - Vetovoimakohde - Pieni viheralue	- Luonnonsuojelualue - Luonnonsuojelualue - Ryhmäpuutarha / palstaviljelyalue (oleva) - Urheilupuisto (oleva / kehitettävä tai uusi) - Ison pallokentän tai pallokenttien ja lähiliikuntapaikan muodostama kokonaisuus väh. 2 ha (oleva / kehitettävä tai uusi) - Pallokenttä, oleva (pieni / suuri) - Liikuntahalli (oleva / uusi) - Potentiaalinen liikuntahallien alue - Hevosurheilu / kotieläintila	- Virtavesi / vesialue - Uimaranta tai -paikka (oleva) - Maa- tai meriulma (uusi) - Uimahalli (oleva / uusi) - Venesatama (oleva) - Saaristovenen pysäkki - Saaristovenereitti (oleva / uusi) - Merellisen virkistysalueen solmukohta / kehitettävä solmukohta - Metroasema - Liikennealue, jolla merkittävä estevaikutus virkistysverkostolle - Vihersilta kehitettävä ylikulkuväline
---	--	--

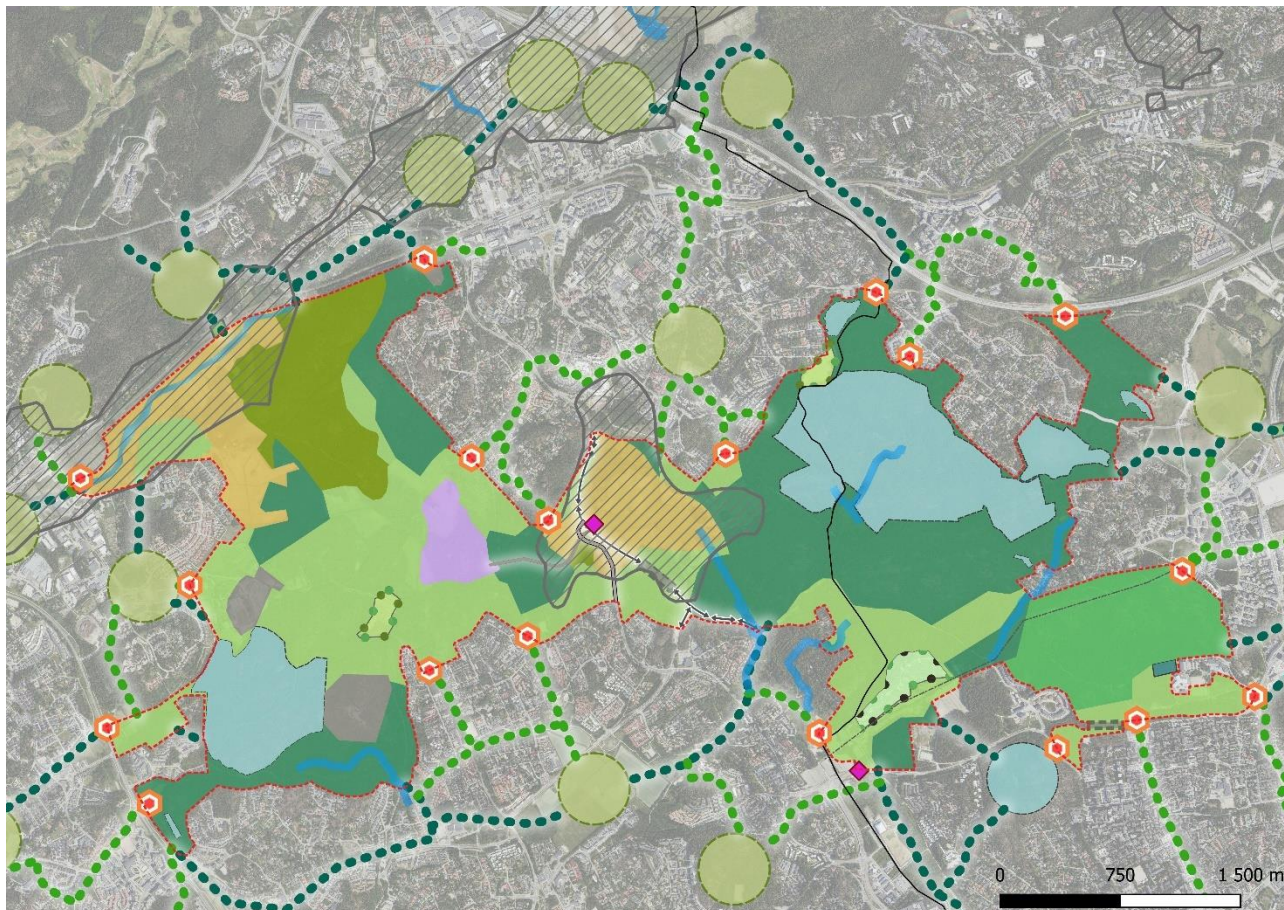
Liite 7. Pyöräilyreitit

Liite 8. Keskuspuiston maankäyttö 2060 ja kohdekuvakset virkistysalueille

Maankäyttömuodot, käyttötarkoitukset ja toiminnot

Tavoitteena on ollut tunnistaa tiedossa olevien luonto-, maisema- ja kulttuuriarvojen, nykyisen käytön ja sekä tulevaisuuden tarpeiden perusteella karkea maankäytön luokitus Keskuspuiston alueille.

--- Keskuspuiston mahdollinen alue

⬠ Saapumissuunta

--- Ilmajohto, 110kV

— Voimalinja, 110kV

▨ Arvokas kulttuuriympäristö

■ Arvokas virtavesi

Kadut

— Ajoyhteys

— Mahdollinen ajoyhteystarve (2050)

↔ Ajoyhteystarve

Ekologiset ja virkistysyhteydet

●●● Ekologinen yhteys

●●● Virkistysyhteys

◆ Maakunnallisen ekologisen yhteyden katkoskohta Keskuspuistossa

Alueen käyttö vuonna 2060

■ Monipuolinen ulkoilu- ja virkistysmetsä tai -alue

■ Metsäinen ulkoilualue, jolla metsätalouden ohjaustarvetta

■ Lähivirkistysmetsä, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta

■ Virkistysmetsä tai -alue, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta

■ Avoin viljelymaisema ja siihen liittyvä rakentaminen, ulkoilun ohjaustarvetta

●●● Ryhmäpuutarha, loma-asuminen

●●● Kaupunkiviljely

■ Luonnonsuojelualue

■ Tärkeä lähialue

■ Hautausmaa, uurnalehto

■ Pieneläinten hautausmaa

■ Yhdyskuntatekninen huolto

■ Liikenteen tunneli/ vihersilta

■ Vihersilta, mahdollinen/suunniteltu

■ Joukkoliikennekatu

Tausta: Ortokartta 2019 (HSY)

Monipuolinen ulkoilu- ja virkistysmetsä tai -alue

Virkistysmetsä tai -alue, jota kehitetään monipuolisena ulkoilu- ja virkistysalueena. Alueen olevaa reitistöä parannetaan ja yhteyksiä alueen ulkopuolelle lisätään tarpeen mukaan.

Metsäinen ulkoilualue, jolla metsätalouden ohjaustarvetta

Metsäinen alue, jolla sallitaan metsätalouden harjoittaminen sekä yleistä ulkoilu- ja virkistystoimintaa palveleva rakentaminen. Metsänkäsittelyssä huomioidaan virkistyskäyttö ja maiseman säilyminen metsäisenä.

Lähivirkistysmetsä, jolla erityistä ulkoilun ohjaustarvetta

Tiiviin asutuksen lähellä oleva virkistysmetsä, joka on hyvin saavutettavissa jalan ja pyörällä. Ulkoilu- ja virkistyskäyttömahdollisuuksia ja saavutettavuutta kehitetään alueen luontoarvot huomioiden.

Virkistysmetsä tai -alue, jolla erityisiä luonnonarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta

Luonnonarvojen ja ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeä metsäinen tai avoin virkistysalue, jolla virkistyskäytön ohjaustarve on erityisen suuri. Virkistyskäyttöpaineen vaikutuksia luontoon lievennetään tapauskohtaisesti esimerkiksi ohjaamalla virkistyskäyttöä sitä kestäville alueille tai toisaalta kehittämällä reittejä ja rakenteita luontoarvojen säilymisen turvaamiseksi. Merkintä ei estä alueen avoimena pitämistä, mikäli alue on avointa perustellusta syystä, kuten siksi, että sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella.

Avoin maisema-alue, jolla virkistyskäytön ohjaustarvetta

Avoin maisema-alue, jonka avoimuutta vaalitaan ja mahdollista virkistyskäyttöä ohjataan kulttuuriympäristö-, maisema- ja virkistysarvot huomioiden. Alueella on mahdollista harjoittaa sen arvot säilyttävää elinkeinotoimintaa. Sisältää maakunnallisesti merkittävät Söderskogin alueen sekä Espoonjokilaakson maisema-alueet.

Ryhmäpuutarha, loma-asuminen

Puutarhamaisen viljelyn alue, joka voi sisältää viljelytoimintaan liittyvää rakentamista sekä pienimuotoista loma-asumista. Sisältää Puolamaarin ryhmäpuutarha-alueen.

Kaupunkiviljely

Puutarhamaisen viljelyn alue, jolla voi sijaita vähäistä rakentamista. Mahdolliset rakennukset liittyvät viljelytoiminnan ylläpitoon. Sisältää Tuomarilan/Kuurinniityn viljelypalstat.

Luonnonsuojelualue

Luonnonsuojelualue tai luonnonsuojelualueeksi perustettava alue. Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain tarkoittamia suojelualueita ja alueen suunnittelussa on varmistettava, että suojelualueet eivät vaaranna tai heikennä. Luonnonsuojelualueen tarkempi raja- ja suojelun perusteet määritellään luonnonsuojelulain mukaisella raja- tai perustamispäätöksellä.

Yhdyskuntatekninen huolto

Alueelle on mahdollista sijoittaa yhdyskuntateknistä huoltoa sekä Kaupunginpuutarhan ylläpitoa palvelevia toimintoja.

Tärkeä lähialue

Virkistysalue, jonka kytkeytyminen Keskuspuistoon tulee turvata suunnittelussa.

Arvokas virtavesi

Luonnon ja/tai maiseman kannalta merkittävä purovarsi. Uoman luonnollinen kulku sekä joen- tai purovarren ekologiset ja maisemalliset arvot on säilytettävä.

Arvokas kulttuuriympäristö

Alueen kehittämisessä on huomioitava alueen kulttuurihistoria ja avoimeen maisemaan liittyvät erityisarvot.

Hautausmaa, uurnalehto

Alue varataan hautausmaaksi. Alueen otto hautausmaa-alueeksi tapahtuu arviolta vuonna 2050 ja alueen kehittämisessä huomioidaan tarve sijoittaa alueelle uurnalehto. Alueelle ei sijoiteta krematoriota.

Pieneläinten hautausmaa

Saapumissuunta

Alue, jonka kautta Keskuspuistoon saavutaan. Merkintä kuvaa sijainnin likimääräisenä ja kytkeytyminen tarkentuu jatkosuunnittelussa.

Ekologinen yhteys

Likimääräinen ekologisen yhteyden tai yhteystarpeen sijainti.

Virkistysyhteys

Likimääräinen virkistysyhteyden tai yhteystarpeen sijainti.

Maakunnallisen ekologisen yhteyden katkoskohta

Aluetta tulee kehittää toimenpitein, jotka vahvistavat ekologisen yhteyden toimivuutta tai vaihtoehtoinen toimiva maakunnallinen ekologinen yhteys on osoitettava sekä toteutettava lähialueella.

Vihersilta, mahdollinen/suunniteltu

Suunniteltu vihersilta, sijainti viitteellinen.

Liikenteen tunneli / vihersilta

Alueella Espoonväylä sijaitsee tunnelissa ja tunnelin yläpuolelle sijoitetaan vihersilta.

Joukkoliikennekatu

Ajoyhteys

Alueella mahdollistetaan ajoneuvoliikenne. Osa kadusta on rakennettu vuoden 2023 tilanteessa.

Ajoyhteystarve

Alueella mahdollistetaan ajoneuvoliikenne.

Mahdollinen ajoyhteystarve (2050)

Mikäli hautausmaa toteutetaan, muodostuu tarve ajoyhteydelle.

Keskuspuiston mahdollinen alue

Aluetta ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisenä, hyvin saavutettavana sekä toiminnoiltaan ja luonnon ympäristöltään monipuolisena virkistys-, metsä- ja viheralueena. Alueella turvataan monikäytön mahdollisuudet sekä luonnon monimuotoisuuden ja alueelle ominaisten maisemakokonaisuuksien säilyttäminen.

Ilmajohto, 110 kV

Alueelle on mahdollista sijoittaa voimalinja, joka pyritään sijoittamaan ulkoilureittien yhteyteen. Sijainti on likimääräinen ja tarkentuu jatkosuunnittelussa.

Voimalinja, 110 kV

Alueelle on mahdollista sijoittaa voimalinja, joka pyritään sijoittamaan ulkoilureittien yhteyteen. Sijainti on likimääräinen ja tarkentuu jatkosuunnittelussa.

Virkistykseen kohdekuvaukset

Espoon Keskuspuisto on Espoon toiseksi suurin luonnonmukainen virkistysalue Nuuksion jälkeen. Keskuspuiston merkittävyyttä virkistysalueena lisää sen sijainti tiiviimmin rakennetussa Etelä-Espoossa, asukkaiden saavutettavissa. Etenkin Finnoontien itäpuolinen, tiiviisti asutetun Olarin ja kasvavan Suurpellon alueisiin rajautuva Keskuspuiston osa on asukkaiden hyvin saavutettavissa. Saapumissuunnat kuvastavat suuntia, joista Keskuspuistoon useimmiten saavutaan esimerkiksi asutuskeskusten ja ympäröivien virkistysalueiden kautta.

Keskuspuisto on metsävaltainen, avointa peltomaisemaa, kallioita sekä niitty-, suo- ja vesielinympäristöjä sisältävä monipuolinen virkistysalue. Pääreitit ovat pääosin valaistuja ja helppokulkuisia ja kulkevat vaihtelevissa maisemissa. Keskuspuistoon kuuluu varsinaisten virkistysmetsien lisäksi metsäisiä ulkoilualueita, joilla metsätalouden harjoittaminen on sallittu, mutta joiden hoidossa huomioidaan virkistyskäyttö. Alueella on myös laajoja avoimia peltoaukeita, jotka ovat osin yhä viljelykäytössä. Finnoonväylän halkoma Söderskoginaukea sekä Keskuspuiston länsiosassa avautuva Espoonjokilaakson maisema-alue ovat tärkeä osa Espoon historiaa ja alueet on tunnistettu myös maakunnallisesti merkittäväksi maisema-alueiksi. Keskuspuiston huomionarvoisimpiin luontokohteisiin kuuluvat alueen sisältämät suojelualueet, joita myös osin pitkospuilla kulkeva Tikankierroksen luontopolku esittelee. Esimerkiksi 48 hehtaarin laajuisella Keskuspuiston metsäalueen luonnonsuojelualueella on runsaasti varttuneita lehtipuita ja lahopuuta sekä niistä riippuvaisia lajeja. Vanhat luonnon monimuotoisuutta ilmentävät metsät tarjoavat mahdollisuuksia oppia luonnosta ja ovatkin suosittu lähiretkikohde esimerkiksi läheiselle Olarin koululle.

Monipuolinen ulkoilu- ja virkistysmetsä tai -alue

Erityisen hyvin virkistyskäyttöön soveltuva, maisemaltaan, metsätyypeiltään ja maastoltaan vaihteleva metsäalue. Pääosin tuoreen ja lehtomaisen sekä kuivahkon kankaan kasvupaikat sekä hoidetut talousmetsät ovat merkittävä osa Keskuspuiston maisemaa. Alueella ei tämänhetkisen tiedon perusteella esiinny sellaisia luonto- tai kulttuuriarvoja, jotka kärsisivät virkistyskäytöstä. Virkistyskäytön suunnittelussa tulee huomioida metsäntunnon (laajan yhtenäisen metsäalueen tarjoaman luonnonrauhan ja suojaisuuden kokemuksen) säilyminen sekä eri käyttäjäryhmien (esim. maastopyöräilijät ja jalankulkijat) sekä luonnonlajien tarpeiden yhteensovittaminen. Virkistyskäyttöpaineen kasvaessa alueen monipuolisia virkistyskäyttömahdollisuuksia parannetaan.

Lähivirkistysmetsä, jolla erityistä ulkoilun ohjaustarvetta

Kasvavia ja kehittyviä Olarin ja Suurpellon asuinalueita palveleva lähivirkistysmetsä, joka on hyvin saavutettavissa jalan ja pyörällä. Alueen arvoa lisäävät maaston vaihtelevuus sekä kallioisuus ja erämaisuus. Kallioympäristöt ovat Espoolle ominainen luontotyyppi, jonka maiseman esteettisyys, kalliohuipuilta avautuvat näkymät sekä vaihtelevat maastonmuodot kannustavat ulkoiluun ja aktiviteetteihin. Kenttäkerroksen kulutusherkä lajisto tulee kuitenkin huomioida virkistystoimintojen ohjauksessa ja hoidossa. Tarpeen mukaan kulkua tulee ohjata paremmin kulutusta kestäville maastonkohdille. Saavutettavuutta lähialueilta parannetaan sekä ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksia kehitetään alueen luontoarvot huomioiden.

Virkistysmetsä tai -alue, jolla erityisiä luonnonarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta

Luonnonarvojen ja ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeä metsäinen tai avoin virkistysalue, jolla voi esiintyä metsäisiä puroympäristöjä ja/tai painanteita, liito-oravan, viitasammakon ja lahopuutammakon elinympäristöjä, muinaisjäännekohteita sekä muita kulutukselle erityisen herkkiä arvokohteita. Alueella sijaitsee tärkeitä ekologisia runkoyhteyksiä, jotka yhdistävät Keskuspuiston muuhun ekologiseen verkostoon. Alueilla on näiden

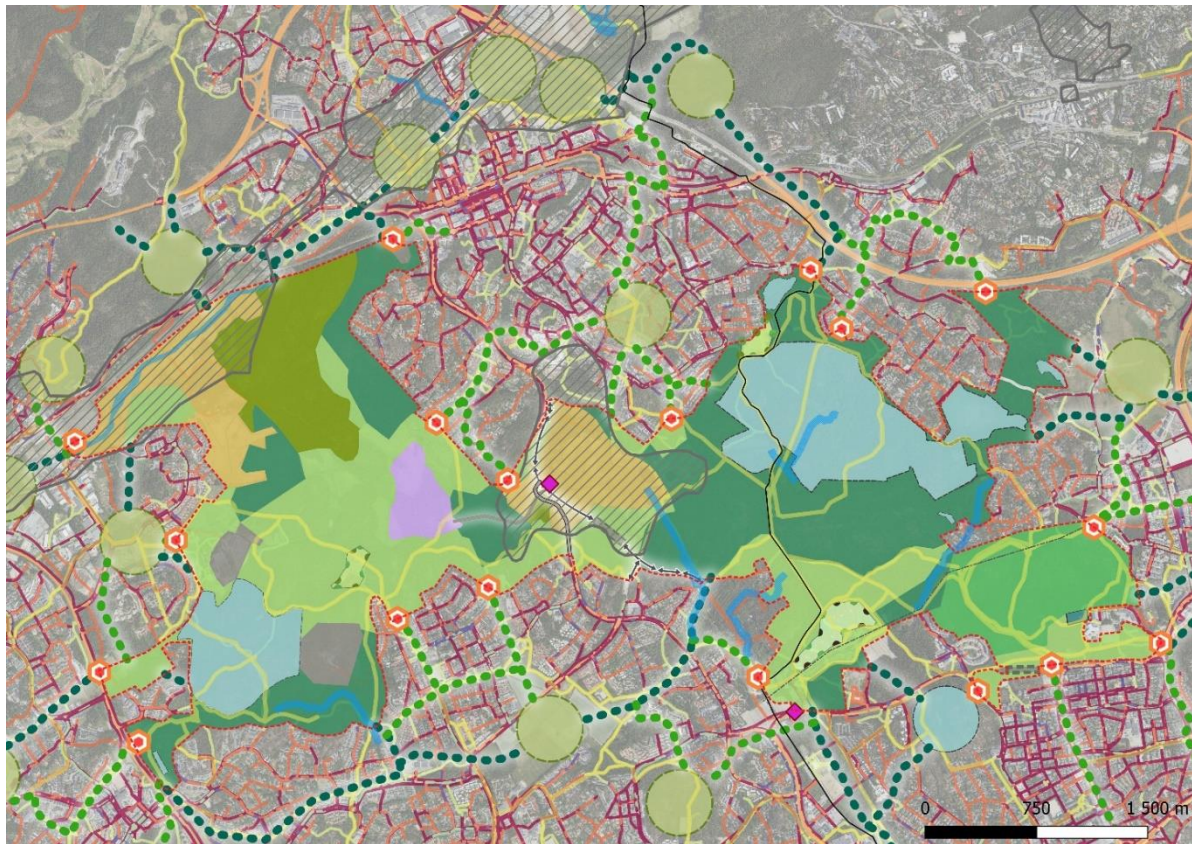
ominaisuuksien perusteella suuri virkistysarvo, mutta samalla huomattava tarve toimintojen ohjaukseen ja/tai rajaamiseen tunnistettujen arvojen säilyttämiseksi. Virkistyskäyttöpaineen vaikutuksia luontoon lievennetään tapauskohtaisesti esimerkiksi ohjaamalla virkistyskäyttöä sitä kestäville alueille tai toisaalta kehittämällä reittejä ja rakenteita luontoarvojen säilymisen turvaamiseksi. Kohteen välittömässä läheisyydessä on luonnonsuojelualue/-ita. Ohjaamalla aktiivisempaa virkistyskäyttöä kauemmas luonnonsuojelualueista, turvataan samalla luontoarvoja. Virkistyskäytön suunnittelussa tulee huomioida metsäntunnun (laajan yhtenäisen metsäalueen tarjoaman luonnonrauhan ja suojaisuuden kokemuksen) säilyminen sekä puustoisuuden ylläpitäminen entuudestaan puustoisilla alueilla. Perustellusta syystä avoimilla alueilla, kuten maakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella, avoimuuden säilyttäminen on tärkeää.

Luontoarvojen tunnistamisessa käytetyt aineistot

Keskuspuiston osalta luonto- ja kulttuuriympäristöjen selvitykset ovat osittain puutteellisia ja vanhentuneita. Seuraavat aineistot on huomioitu luokituksen muodostamisessa.

- Luonnonsuojelualueet
- Yhteisarvorasteri – Espoon ekologisen verkoston nykytila 2019 EVN-työ – väh. 1.4 arvo
- Viitasammakot
- Liito-orava-alueet ja -reitit
- Muut lajit
- Espoon virtavesiselvitys: luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia puroja
- Avokalliot (HSYn seudullinen maanpeite)
- Ilmakuva
- LUHO:n metsätyypit kaupungin alueelta

Liite 9. Ulkoilureitit ja katuverkosto

<p> Keskuspuiston mahdollinen alue
 Saapumissuunta
 --- Ilmajohito, 110kV
 --- Voimalinja, 110kV
 Arvokas kulttuuriympäristö
 Arvokas virtavesi
 Kadut
 --- Ajoyhteys
 --- Mahdollinen ajoyhteystarve (2050)
 ↔ Ajoyhteystarve
 Ekologiset ja virkistysyhteydet
 --- Ekologinen yhteys
 --- Virkistysyhteys
 ◆ Maakunnallisen ekologisen yhteyden katkoskohta Keskuspuistossa
 --- Valaistut ulkoilureitit, 2019 </p> | <p> Alueen käyttö vuonna 2060
 Monipuolinen ulkoilu- ja virkistysmetsä tai -alue
 Metsäinen ulkoilualue, jolla metsätalouden ohjaustarvetta
 Lähivirkistysmetsä, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta
 Virkistysmetsä tai -alue, jolla erityisiä luontoarvoja ja ulkoilun ohjaustarvetta
 Avoin viljelymaisema ja siihen liittyvä rakentaminen, ulkoilun ohjaustarvetta
 Ryhmäpuutarha, loma-asuminen
 Kaupunkiviljely
 Luonnonsuojelualue
 Tärkeä lähialue
 Hautausmaa, uurnalehto
 Pieneläinten hautausmaa
 Yhdyskuntatekninen huolto
 Liikenteen tunneli/ vihersilta
 Vihersilta, mahdollinen/suunniteltu
 Joukkoliikennekatu
 GIS:Keskilinjat
 --- Jalkakäytävä
 --- Kokoojakatu
 --- Polkupyöräpysäköinti
 --- Puistoraitti
 --- Pyörätie
 --- Pääkatu
 --- Pääväylä - maantie
 --- Tontti-/asunto-/liityntä-/pihakatu
 --- Tori/Aukio
 --- Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä
 Tausta: Ortokartta 2019 (HSY) </p> |
|--|--|

Kotiseutuni ulkoilupolut (Espoon kaupunki 2020) ja GIS-keskilinjat-aineisto kuvattuina maankäyttötarkastelun ratkaisujen kanssa. Karttaesitys voi tarjota apua ulkoilureitistön suunnitteluun jatkossa. Kotiseutuni ulkoilupolut on tavoitteellinen aineisto, keskilinjat kuvaa jo vuoden 2023 tilanteessa ollutta tilannetta.